

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

Број 239

19 ноември 2019, вторник

година LXXV

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

СОДРЖИНА

	Стр.		Стр.
3726. Закон за изменување и дополнување на Законот за минимална плата во Република Северна Македонија.....	2	3730. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за индикациите за остварување на право на ортопедски и други помагала.....	22
3727. Закон за субвенционирање на придонесите од задолжително социјално осигурување поради зголемување на плата.....	5	3731. Правилник за изменување и дополнување на Правилникот за индикациите за остварување на право на ортопедски и други помагала.....	22
3728. Правилник за општите барања за безбедност на храната во однос на нивоата на референтните вредности за намалување на присуството на акриламид во храната(*).....	8	3732. Одлука за доделување на државната наградата „Св. Климент Охридски“ во 2019 година, за највисоко признание за долгогодишни остварувања во областа на воспитанието, образованието, културата, уметноста, здравството, заштитата и унапредувањето на човековата околина и во социјалната дејност од јавен интерес на Република Северна Македонија.....	23
3729. Одлука за дополнување на Одлуката за утврдување на референтни цени на ортопедски и други помагала за кои осигурените лица можат да остварат право на товар на Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија.....	22	Огласен дел	1-56

**СОБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА
МАКЕДОНИЈА**

3726.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З**ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МИНИМАЛНА ПЛАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**

Се прогласува Законот за изменување и дополнување на Законот за минимална плата во Република Северна Македонија,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 14 ноември 2019 година.

Бр. 08-6114/1
14 ноември 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

ЗАКОН**ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА МИНИМАЛНА ПЛАТА ВО РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА****Член 1**

Во Законот за минимална плата во Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија” број 11/12, 30/14, 180/14, 81/15, 129/15, 132/17 и 140/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија” број 124/19), членот 4 се менува и гласи:

„(1) Исплатената висина на минимална плата во бруто износ за месец март секоја година се усогласува со:

- една третина од порастот на просечно исплатената плата во Република Северна Македонија,

- една третина од порастот на индексот на трошоците на живот и

- една третина од реалниот пораст на бруто домашниот производ, за претходната година, според податоците на Државниот завод за статистика.

(2) Министерот за труд и социјална политика, по претходно мислење од Економско-социјалниот совет, ја објавува висината на минималната плата во бруто износ усогласена согласно ставот (1) на овој член, во „Службен весник на Република Северна Македонија“, во месец март секоја година, која ќе започне да се исплатува со платата за месец април во тековната година.“.

Член 2

По членот 5-е се додава нов член 5-ж, кој гласи:

„Член 5-ж

(1) Ако при вршењето на инспекцискиот надзор инспекторот за труд утврди дека субјектот на инспекциски надзор постапил спротивно на одредбите од членот 7-а од овој закон, должен е за сторената неправилност и сторениот прекршок да состави записник согласно со закон и со решение на субјектот на инспекциски надзор да му изрече опомена како инспекциска мерка и да определи рок во кој е должен да ги отстрани неправилностите и недостатоците.

(2) Доколку по истекот на рокот определен при изрекувањето на опомената од ставот (1) на овој член, инспекторот утврди дека неправилностите и недостатоците сè уште не се отстранети, со решение ќе му нареди на сторителот на прекршокот на вработените да им исплати минимална плата и придонеси од плата согласно со закон и дава предлог за порамнување со издавање на прекршочен платен налог на одговорното лице во правното лице или од него овластено лице согласно со Законот за прекршоците. Ако работодавачот не го прифати прекршочниот платен налог, инспекторот на труд ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка до надлежен орган.

(3) Решението од ставовите (1) и (2) на овој член, се донесува веднаш, а најдоцна во рок од осум дена од денот на изготвувањето на записникот согласно со закон.

(4) Кога при вршењето на инспекцискиот надзор не се утврдени неправилности и други повреди на законот или друг пропис или утврдените неправилности се отстранети во текот на вршењето на инспекцискиот надзор или во рокот утврден со решението од ставот (1) на овој член, инспекторот ја запира постапката со констатација во записникот согласно со закон.

(5) По исклучок од ставот (3) на овој член, инспекторот може да изрече инспекциска мерка со усно решение наведено во записникот согласно со закон.

(6) Во случајот од ставот (5) на овој член, инспекторот е должен веднаш, а најдоцна во рокот утврден во ставот (3) на овој член, да донесе писмено решение за изрекување на инспекциската мерка.

(7) Против решението од ставовите (1), (2) и (6) на овој член, може да се изјави жалба во рок од 15 дена од денот на приемот на решението, до надлежниот орган за одлучување во втор степен, согласно со закон.

(8) Жалбата од ставот (7) на овој член, не го одлага извршувањето на решението од ставовите (1), (2) и (6) на овој член.“.

Член 3

Членот 7 се менува и гласи:

„(1) Ако работодавачот го повтори прекршокот од член 7-а од овој закон, во рок од една година од денот на сторувањето на прекршокот, инспекторот на труд со решение ќе ја забрани работата на работодавачот во работните простории, работниот простор или на друг соодветен начин во траење од 15 дена, ќе нареди на работодавачот на вработените да им исплати минимална

плата и придонеси од плата согласно со закон и ќе поднесе барање за поведување на прекршочна постапка. За време на забраната за работа, работодавачот е должен на работниците да им исплати минимална плата и придонеси од минимална плата согласно закон. По истекот на забраната за работа, работодавачот не смее да го намали бројот на вработените во наредните три месеци.

(2) Жалбата против решението од ставот (1) на овој член се поднесува во рок од осум дена од денот на приемот на решението и може да се изјави до надлежниот орган за одлучување во втор степен, согласно со закон.

(3) Жалбата од ставот (2) на овој член не го одлага извршувањето на решението.“

Член 4

Членот 7-а се менува и гласи:

„(1) Глоба во износ од 300 до 400 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот на микро и мал работодавач- правно лице, глоба во износ од 500 до 600 евра за среден работодавач – правно лице, глоба во износ од 800 до 1000 евра во денарска противвредност за голем работодавач- правно лице, ако на вработените не им исплати минимална плата и придонеси од плата согласно со овој закон.

(2) Глоба во износ од 150 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на одговорното лице во правното лице кај микро и мал работодавач, 300 евра во денарска противвредност кај среден работодавач и 400 евра во денарска противвредност кај голем работодавач.

(3) Глоба во износ од 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член на работодавач- физичко лице.

(4) Глоба во износ од 200 до 250 евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршокот од ставот (1) на овој член, на службеното лице.“

Член 5

Членот 7-б се менува и гласи:

„(1) Прекршочната постапка за прекршоците од членот 7-а ставовите (1), (2) и (3) од овој закон, ја води и прекршочна санкција изрекува прекршочна комисија која ја формира министерот за труд и социјална политика.

(2) Прекршочната постапка за прекршоците од членот 7-а став (4) на овој закон, ја води и прекршочна санкција изрекува надлежен суд.

(3) Остварувањето на правото на правен лек против одлуката на прекршочната комисија од став (1) на овој член, како и постапката по правен лек против одлуката на надлежниот суд од став (2) на овој член, се спроведува согласно со Законот за прекршоци.“

Член 6

Висината на минималната плата изнесува 14.500 денари во нето износ, започнувајќи со исплатата на платата за месец декември 2019 година заклучно со исплатата на платата за месец март 2020 година.

Член 7

Одредбата од член 1 од овој закон, со која се менува член 4 од Законот за минимална плата во Република Северна Македонија („Службен весник на Република Македонија” број 11/12, 30/14, 180/14, 81/15, 129/15, 132/17 и 140/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија” број 124/19), ќе отпочне да се применува со исплатата на платата за месец април 2020 година.

Член 8

Се овластува Законодавно правната комисија на Собранието на Република Северна Македонија да утврди пречистен текст на Законот за минимална плата во Република Северна Македонија.

Член 9

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I G J

PËR NDRYSHIMIN DHE PLOTËSIMIN E LIGJIT PËR RROGË MINIMALE NË REPUBLIKËN E MAQEDONISË SË VERIUT

Neni 1

Në Ligjin për rrogë minimale në Republikën e Maqedonisë së Veriut (“Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë” numër 11/12, 30/14, 180/14, 81/15, 129/15, 132/17 dhe 140/18 dhe “Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut” numër 124/19), neni 4 ndryshohet si vijon:

“(1) Lartësia e paguar e rrogës minimale në shumë bruto për muajin mars çdo vit harmonizohet me:

- një të tretën nga rritja e rrogës mesatare të paguar në Republikën e Maqedonisë së Veriut,

- një të tretën nga rritja e indeksit të shpenzimeve për jetesë dhe

- një të tretën nga rritja reale e prodhimit vendor bruto, për vitin paraprak, sipas të dhënave të Entit Shtetëror të Statistikës.

(2) Ministria e Punës dhe Politikës Sociale, me mendim paraprak nga Këshilli Ekonomik Social, e publikon lartësinë e rrogës minimale në shumë bruto të harmonizuar në pajtim me paragrafin (1) të këtij neni, në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”, në muajin mars çdo vit, e cila do të fillojë të paguhet me rrogën për muajin prill në vitin rrjedhës.“

Neni 2

Pas nenit 5-e shtohet nen i ri 5-zh, si vijon:

“Neni 5-zh

(1) Nëse gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese inspektori i punës konstaton se subjekti i mbikëqyrjes inspektuese ka vepruar në kundërshtim me dispozitat e nenit 7-a të këtij ligji, është i detyruar që për parregullsinë e kryer dhe kundërvajtjen e kryer të përpilojë procesverbal në pajtim me ligjin dhe me aktvendim subjektiv të

mbikëqyrjes inspektuese t'i shqiptojë vërejtje si masë inspektuese dhe të përcaktojë afat në të cilin është i detyruar t'i mënjanojë parregullsitë dhe mangësitë.

(2) Nëse pas skadimit të afatit të përcaktuar gjatë shqiptimit të vërejtjes nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektori konstaton se parregullsitë dhe mangësitë ende nuk janë mënjeluar, me aktvendim do ta urdhërojë kryerësin e kundërvajtjes që të punësuarve t'u paguajë rrogë minimale dhe kontribute nga rroga në pajtim me ligjin dhe jep propozim për barazim me lëshimin e urdhërpagesës kundërvajtëse personit përgjegjës në personin juridik ose personit të autorizuar nga ai në pajtim me Ligjin për kundërvajtje. Nëse punëdhënësi nuk e pranon urdhërpagesën kundërvajtëse, inspektori i punës do të parashtrijë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse te organi kompetent.

(3) Aktvendimi nga paragrafët (1) dhe (2) të këtij neni, miratohet menjëherë, e më së voni në afat prej tetë ditësh nga dita e përpilimit të procesverbalit në pajtim me ligjin.

(4) Kur gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese nuk janë përcaktuar parregullsi dhe shkelje tjera të ligjit ose rregullës tjetër, ose parregullsitë e përcaktuara janë mënjeluar gjatë kryerjes së mbikëqyrjes inspektuese ose në afatin e përcaktuar me aktvendimin nga paragrafi (1) i këtij neni, inspektori e ndërpret procedurën me konstatim në procesverbal në pajtim me ligjin.

(5) Me përjashtim të paragrafit (3) të këtij neni, inspektori mund të shqiptojë masë inspektuese me aktvendim me gojë të theksuar në procesverbal në pajtim me ligjin.

(6) Në rastin nga paragrafi (5) i këtij neni, inspektori është i detyruar që menjëherë, e më së voni në afatin e përcaktuar në paragrafin (3) të këtij neni, të miratojë aktvendim me shkrim për shqiptimin e masës inspektuese.

(7) Kundër aktvendimit nga paragrafët (1), (2) dhe (6) të këtij neni, mund të deklarohet ankesë në afat prej 15 ditësh nga dita e pranimit të aktvendimit, te organi kompetent për vendimmarrje në shkallë të dytë, në pajtim me ligjin.

(8) Ankesa nga paragrafi (7) të këtij neni, nuk e prolongon realizimin e aktvendimit nga paragrafët (1), (2) dhe (6) të këtij neni.“

Neni 3

Neni 7 ndryshohet si vijon:

“(1) Nëse punëdhënësi e përsërit kundërvajtjen nga neni 7-a i këtij ligji, në afat prej një viti nga dita e kryerjes së kundërvajtjes, inspektori i punës me aktvendim do ta ndalojë punën e punëdhënësit në hapësirat e punës, vendin e punës ose në mënyrë tjetër përkatëse në kohëzgjatje prej 15 ditësh, do ta urdhërojë punëdhënësin që të punësuarve t'u paguajë rrogë minimale dhe kontribute nga rroga në pajtim me ligjin dhe do të parashtrijë kërkesë për ngritjen e procedurës kundërvajtëse. Gjatë kohës së ndalimit për punë, punëdhënësi është i detyruar që punëtorëve t'u paguajë rrogë minimale dhe kontribute nga rroga minimale në pajtim me ligjin. Pas skadimit të ndalimit për punë, punëdhënësi nuk guxon ta zvogëlojë numrin e të punësuarve në tre muajt e ardhshëm.

(2) Ankesa kundër aktvendimit nga paragrafi (1) i këtij neni, parashtrihet në afat prej tetë ditësh nga pranimi i aktvendimit dhe mund të deklarohet te organi kompetent për vendimmarrje në shkallë të dytë, në pajtim me ligjin.

(3) Ankesa nga paragrafi (2) i këtij neni, nuk e prolongon zbatimin e aktvendimit.“

Neni 4

Neni 7-a ndryshohet si vijon:

“(1) Gjorbë në shumë prej 300 deri në 400 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje punëdhënësit mikro dhe të vogël - person juridik, gjorbë në shumë prej 500 deri në 600 euro për punëdhënësit të mesëm - person juridik, gjorbë në shumë prej 800 deri në 1000 euro në kundërvlerë me denarë për punëdhënësit të madh - person juridik, nëse të punësuarve nuk u paguan rrogë minimale dhe kontribute nga rroga në pajtim me këtë ligj.

(2) Gjorbë në shumë prej 150 eurosh në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni personit përgjegjës në personin juridik te punëdhënësit mikro dhe të vogël, 300 euro në kundërvlerë me denarë te punëdhënësit të mesëm dhe 400 euro në kundërvlerë me denarë te punëdhënësit të madh.

(3) Gjorbë në shumë prej 250 eurosh në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni punëdhënësit - person fizik.

(4) Gjorbë në shumë prej 200 deri në 250 euro në kundërvlerë me denarë do t'i shqiptohet për kundërvajtje nga paragrafi (1) i këtij neni, personit zyrtar.“

Neni 5

Neni 7-b ndryshohet si vijon:

“(1) Procedurë të kundërvajtjes për kundërvajtje nga neni 7-a paragrafët (1), (2) dhe (3) të këtij ligji, udhëheq dhe sanksion kundërvajtës shqipton Komisioni i Kundërvajtjes të cilin e formon ministri i Punës dhe Politikës Sociale.

(2) Procedurën e kundërvajtjes për kundërvajtjet nga neni 7-a paragrafi (4) i këtij ligji, e udhëheq dhe sanksion kundërvajtës shqipton gjykata kompetente.

(3) Realizimi i të drejtës së mjetit juridik kundër vendimit të Komisionit të Kundërvajtjes nga paragrafi (1) i këtij neni, si dhe procedura për mjet juridik kundër vendimit të gjykatës kompetente nga paragrafi (2) i këtij neni, zbatohet në pajtim me Ligjin për kundërvajtje.“

Neni 6

Lartësia e rrogës minimale është 14.500 denarë në shumë neto, duke filluar me pagesën e rrogës për muajin dhjetor 2019 përfundimisht me pagesën e rrogës për muajin mars 2020.

Neni 7

Dispozita e neni 1 të këtij ligji, me të cilën ndryshohet neni 4 i Ligjit për rrogë minimale në Republikën e Maqedonisë së Veriut ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë" numër 11/12, 30/14, 180/14, 81/15, 129/15, 132/17 dhe 140/18 dhe „Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut“ numër 124/19), do të fillojë të zbatohet me pagesën e rrogës për muajin prill 2020.

Neni 8

Autorizohet Komisioni Juridik Ligjvënës i Kuvendit të Republikës së Maqedonisë së Veriut të përcaktojë tekst të spastruar të Ligjit për rrogë minimale në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Neni 9

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në "Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut".

3727.

Врз основа на членот 75, ставови 1 и 2 од Уставот на Република Северна Македонија, претседателот на Република Северна Македонија и претседателот на Собранието на Република Северна Македонија издаваат

У К А З

ЗА ПРОГЛАСУВАЊЕ НА ЗАКОНОТ ЗА СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ПРИДОНЕСИТЕ ОД ЗАДОЛЖИТЕЛНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ ПОРАДИ ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПЛАТА

Се прогласува Законот за субвенционирање на придонесите од задолжително социјално осигурување поради зголемување на плата,

што Собранието на Република Северна Македонија го донесе на седницата одржана на 14 ноември 2019 година.

Бр. 08-6115/1
14 ноември 2019 година
Скопје

Претседател на Република
Северна Македонија,
Стево Пендаровски, с.р.

Претседател
на Собранието на Република
Северна Македонија,
м-р **Talat Xhaferi, с.р.**

ЗАКОН

ЗА СУБВЕНЦИОНИРАЊЕ НА ПРИДОНЕСИТЕ ОД ЗАДОЛЖИТЕЛНО СОЦИЈАЛНО ОСИГУРУВАЊЕ ПОРАДИ ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ПЛАТА

Член 1

Со овој закон се уредува висината и условите за субвенционирање на придонесите од задолжително социјално осигурување по основ на зголемување на плата (во натамошниот текст: субвенционирање на придонеси).

Член 2

Целта на овој закон е поттикнување на работодавачите да исплаќаат плата во повисок износ заради подобрување на економскиот стандард на вработените и поттикнување на економскиот раст и развој на Република Северна Македонија.

Член 3

Одделни изрази употребени во овој закон го имаат следново значење:

1) „Обврзник за пресметка и уплата на придонесите“ е работодавач и самовработено лице согласно Законот за придонеси од задолжително социјално осигурување (во натамошниот текст: обврзник);

2) „Осигуреник“ е физичко лице задолжително осигурено според законите кои го уредуваат системот на задолжително социјално осигурување;

3) „Прв месец на субвенционирање“ е месецот кога обврзникот прв пат остварил субвенционирање на придонесите за определен осигуреник согласно овој закон;

4) „Референтен период“ се три последователни месеци кои претходат на месецот за кој обврзникот прв пат остварува субвенционирање на придонесите за определен осигуреник во кои осигуреникот нема отсуство од работа поради привремена спреченост од работа, без оглед на остварениот број на часови на работа во референтниот период што осигуреникот ги поминал на работа кај тој обврзник;

5) „Референтна основна плата“ е просечната месечна нето-плата, која обврзникот ја исплатил за референтниот период, утврдена на денот кога обврзникот прв пат остварува субвенционирање на придонесите. Во референтната основна плата не се вклучени исплатените надоместоци на плата;

6) „Придонеси од задолжително социјално осигурување“ се придонесите за пензиско и инвалидско осигурување врз основа на тековна исплата, задолжително капитално финансирано пензиско осигурување, здравствено осигурување, стаж на осигурување кој се смета со зголемено траење, и осигурување во случај на невработеност;

7) „Зголемување на плата“ е разликата меѓу пресметаната нето-плата за месецот за кој се побарува субвенционирање на придонеси и референтната основна плата исплатена од обврзникот во референтниот период и

8) „Субвенционирање на придонеси“ е уплата на придонеси од задолжително социјално осигурување од Буџетот на Република Северна Македонија во име и за сметка на осигуреникот како обврзник за плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување пресметани на разликата од зголемувањето на платата утврдено во точка 7) на овој член.

Член 4

(1) Субвенционирање на придонеси може да користи обврзникот кој:

- има статус на активен обврзник за пресметка и уплата на придонеси, односно не е во постапка на стечај или ликвидација или постапка на бришење согласно Законот за трговските друштва и

- нема доспеани обврски по основ на бруто-плата до денот на побарување на субвенционирање на придонеси.

(2) Субвенционирање на придонеси може да користи обврзник за осигуреник кој бил во задолжително социјално осигурување кај тој обврзник во сите месеци од референтниот период.

(3) Субвенционирање на придонеси може да користи обврзник за осигуреник за кој има зголемување на плата како разлика меѓу пресметаната нето-плата за месецот за кој се побарува субвенционирање на придонеси и референтната основна плата исплатена од обврзникот во референтниот период.

Член 5

Субвенционирање на придонеси не може да оствари:

- орган на државна и на локална власт и други државни органи основани согласно со Уставот на Република Северна Македонија и со закон, институција која врши дејност од областа на образованието, науката, здравството, културата, трудот, социјалната заштита и заштитата на детето, спортот, како и во други дејности од јавен интерес утврден со закон, а организирани како агенции, фондови, јавни установи, јавни претпријатија и трговски друштва основани од Република Северна Македонија, општините, градот Скопје и општините во градот Скопје,

- приватна агенција за вработување за осигуреник кој е отстапен кај работодавач од алинејата 1 на овој член,

- обврзник кој за осигуреникот користи ослободување од плаќање на придонеси од задолжително социјално осигурување и/или данок на личен доход согласно закон или друг основ, за период додека ја користи субвенцијата, односно ослободувањето,

- обврзник кој за осигуреникот користи мерка за субвенција на плата преку Оперативниот план за активни програми и мерки за вработување, за периодот додека ја користи мерката и

- обврзник кој за осигуреникот за кој побарува субвенционирање на придонеси му е доделена финансиска поддршка за нови вработувања согласно Законот за финансиска поддршка на инвестиции.

Член 6

(1) Обврзникот не е должен да уплатува придонеси од задолжително социјално осигурување за износот за кој е одобрено субвенционирање на придонеси.

(2) Највисокиот износ за кој се одобрува субвенционирање на придонеси е зголемување на нето-плата до 6.000 денари месечно по осигуреник.

(3) Најнискиот износ за кој се одобрува субвенционирање на придонеси е зголемување на нето-плата во износ од 600 денари месечно по осигуреник.

Член 7

(1) Обврзникот во Месечната пресметка за интегрирана наплата, што ја поднесува до Управата за јавни приходи, за осигуреникот за кој бара субвенционирање на придонеси внесува ознака објавена од страна на Управата за јавни приходи.

(2) Управата за јавни приходи за обврзникот кој побарува субвенционирање на придонеси за осигуреникот, ја проверува исполнетоста на условите од членовите 4, 5 и 6 од овој закон.

(3) Доколку се исполнети условите од членовите 4, 5 и 6 од овој закон, Управата за јавни приходи, го намалува износот од обврската за социјалните придонеси за износот на одобреното субвенционирање на придонесите.

(4) Доколку не се исполнети условите од членовите 4, 5 и 6 од овој закон, Управата за јавни приходи не одобрува субвенционирање на придонесите и го известува обврзникот за причината поради која не е одобрено субвенционирање на придонесите.

(5) Податоците за одобреното субвенционирање на придонеси во претходниот месец согласно ставот (2) на овој член, Управата за јавни приходи ги доставува до Министерството за труд и социјална политика, најдоцна до 10-ти во месецот.

(6) Износот на одобрените субвенции на придонеси во претходниот месец се исплаќа преку Министерство-то за труд и социјална политика, најдоцна до 25-ти во тековниот месец.

(7) Средствата за субвенционирање на придонесите се обезбедуваат од Буџетот на Република Северна Македонија.

(8) Начинот на пресметката на износот за субвенционирање и постапката за субвенционирање на придонесите го пропишува министерот за труд и социјална политика во согласност со министерот за финансии.

Член 8

Надзор над спроведувањето на одредбите од овој закон вршат Министерството за труд и социјална политика и Министерството за финансии, секој во однос на одредбите од овој закон за прашањата за кои тие се надлежни согласно закон.

Член 9

Преодни и завршни одредби

Субвенционирањето на придонесите за зголемувањето на платите согласно овој закон, започнува да се применува со исплата на плата за месец октомври 2019 година.

Член 10

Подзаконскиот акт чие донесување е утврдено со овој закон, ќе се донесе во рок од 15 дена од денот на влегувањето во сила на овој закон.

Член 11

Овој закон ќе се применува од 1 ноември 2019 година до 31 октомври 2022 година.

Член 12

Овој закон влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

L I G J

**PËR SUBVENCIONIMIN E KONTRIBUTEVE NGA
SIGURIMI I DETYRUESHËM SOCIAL PËR SHKAK
TË RRIJTJES SË RROGËS**

Neni 1

Me këtë ligj rregullohen lartësia dhe kushtet për subvencionim të kontributeve nga sigurimi i detyrueshëm social në bazë të rritjes së rrogës (në tekstin e mëtejshmë: subvencionim i kontributeve).

Neni 2

Qëllimi i këtij ligji është nxitja e punëdhënësve të paguajnë rrogë në shumë më të lartë për shkak të përmirësimit të standardit ekonomik të të punësuarve dhe nxitja e rritjes dhe zhvillimit ekonomike në Republikën e Maqedonisë së Veriut.

Neni 3

Shprehje të caktuara të përdorura në këtë ligj e kanë këtë kuptim:

1) "Detyrës për përlllogaritje dhe pagesë të kontributeve" është punëdhënësi dhe personi i vetëpunësuar në pajtim me Ligjin për kontribute nga sigurimi i detyrueshëm social (në tekstin e mëtejshmë: detyrës);

2) "I siguruar" është personi fizik i siguruar detyrimisht sipas ligjeve të cilët e rregullojnë sistemin e sigurimit të detyrueshëm social;

3) "Muaji i parë i subvencionimit" është muaji kur detyrësi për herë të parë ka realizuar subvencionim të kontributeve për të siguruarin e caktuar në pajtim me këtë ligj;

4) "Periudha referente" janë tre muaj të njëpasnjëshëm që i paraprijnë muajit për të cilin detyrësi për herë të parë realizon subvencionim të kontributeve për të siguruar të caktuar në të cilët i siguruari nuk ka mungesë nga puna për shkak të pengesës së përkohshme nga puna, pa marrë parasysh numrin e realizuar të orëve të punës në periudhën referente që i siguruari i ka kaluar në punë te ai detyrës;

5) "Rrogë bazë referente" është rroga neto mujore mesatare, të cilën detyrësi e ka paguar për periudhën referente, të përcaktuar në ditën kur detyrësi për herë të parë realizon subvencionim të kontributeve. Në rrogën bazë referente nuk janë përfshirë kompensimet e paguara të rrogës;

6) "Kontribute nga sigurimi i detyrueshëm social" janë kontributet për sigurim pensional dhe invalidor në bazë të pagesës rrjedhëse, sigurim të detyrueshëm pensional me financim kapital, sigurim shëndetësor, stazh të sigurimit i cili llogaritet me kohëzgjatje të rritur dhe sigurim në rast të papunësisë;

7) "Rritje e rrogës" është dallimi ndërmjet rrogës neto të përlllogaritur për muajin për të cilin kërkohet subvencionim i kontributeve dhe rrogës bazë referente të paguar nga detyrësi në periudhën referente dhe

8) "Subvencionim i kontributeve" është pagesa e kontributeve nga sigurimi i detyrueshëm social nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut në emër dhe për llogari të të siguruarit si detyrës për pagesë të

kontributeve nga sigurimi i detyrueshëm social të llogaritura në dallimin nga rritja e rrogës të përcaktuar në pikën 7) të këtij neni.

Neni 4

(1) Subvencionim të kontributeve mund të shfrytëzojë detyrësi i cili:

- ka status të detyrësit aktiv për llogaritje dhe pagesë të kontributeve, përkatësisht nuk është në procedurë të falimentimit ose likuidimit ose procedurë të shlyerjes në pajtim me Ligjin për shoqëritë tregtare dhe

- nuk ka detyrime të maturuara në bazë të rrogës bruto deri në ditën e kërkesës së subvencionimit të kontributeve.

(2) Subvencionim të kontributeve mund të shfrytëzojë detyrësi për person të siguruar i cili ka qenë në sigurim të detyrueshëm social te ai detyrës në të gjithë muajt nga periudha referente.

(3) Subvencionim të kontributeve mund të shfrytëzojë detyrës për të siguruar për të cilin ka rritje të rrogës si dallim ndërmjet rrogës neto të llogaritur për muajin për të cilin kërkohet subvencionim të kontributeve dhe rrogës bazë referente të paguar nga detyrësi në periudhën referente.

Neni 5

Subvencionim të kontributeve nuk mund të realizojë:

- organ i pushtetit shtetëror dhe lokal dhe organe tjera shtetërore të themeluara në pajtim me Kushtetutën e Republikës së Maqedonisë së Veriut dhe me ligj, institucion i cili kryen veprimtari nga sfera e arsimit, shkencës, shëndetësisë, kulturës, punës, mbrojtjes sociale dhe mbrojtjes së fëmijës, sportit, si dhe në veprimtari tjera me interes publik të përcaktuar me ligj, e të organizuara si agjenci, fonde, institucione publike, ndërmarrje publike dhe shoqëri tregtare të themeluara nga Republika e Maqedonisë së Veriut, komunat, qyteti i Shkupit dhe komunat në qytetin e Shkupit,

- agjenci private për punësim për të siguruar i cili ka kaluar te punëdhënësi nga alineja 1 e këtij neni,

- detyrës i cili për të siguruarin shfrytëzon lirim nga pagesa e kontributeve nga sigurimi i detyrueshëm social dhe/ose tatimi mbi të ardhurat personale në pajtim me ligjin ose bazë tjetër, për periudhën derisa e shfrytëzon subvencionimin, përkatësisht lirimin,

- detyrës i cili për personin e siguruar shfrytëzon masë për subvencionim të rrogës përmes Planit operativ për programe dhe masa aktive për punësim, për periudhën derisa e shfrytëzon masën dhe

- detyrës i cili për të siguruarin për të cilin kërkon subvencionim të kontributeve i është ndarë mbështetje financiare për punësime të reja në pajtim me Ligjin për mbështetje financiare të investimeve.

Neni 6

(1) Detyrësi nuk është i detyruar të paguajë kontribute nga sigurimi i detyrueshëm social për shumën për të cilën është miratuar subvencionim i kontributeve.

(2) Shuma më e lartë për të cilën miratohet subvencionimi i kontributeve është rritje e rrogës neto deri në 6.000 denarë në muaj për të siguruar.

(3) Shuma më e ulët për të cilën miratohet subvencionimi i kontributeve është rritje e rrogës neto në shumë nga 600 denarë në muaj për të siguruar.

Neni 7

(1) Detyrësi në Llogaritjen mujore për arkëtim të integruar, të cilën e parashtron në Drejtorinë e të Ardhurave Publike, për personin e siguruar për të cilin kërkon subvencionim të kontributeve vendos shenjë të publikuar nga Drejtoria e të Ardhurave Publike.

(2) Drejtoria e të Ardhurave Publike për detyrësin i cili kërkon subvencionim të kontributeve për person të siguruar, e kontrollon plotësimin e kushteve nga nenet 4, 5 dhe 6 të këtij ligji.

(3) Nëse janë plotësuar kushtet nga nenet 4, 5 dhe 6 të këtij ligji, Drejtoria e të Ardhurave Publike, e zvogëlon shumën nga detyrimi për kontributet sociale për shumën e subvencionimit të miratuar të kontributeve.

(4) Nëse nuk janë plotësuar kushtet nga nenet 4, 5 dhe 6 të këtij ligji, Drejtoria e të Ardhurave Publike nuk miraton subvencionim të kontributeve dhe e njofton detyrësin për arsyen për të cilën nuk është miratuar subvencionim i kontributeve.

(5) Të dhënat për subvencionimin e miratuar të kontributeve në muajin paraprak në pajtim me paragrafin (2) të këtij neni, Drejtoria e të Ardhurave Publike i dorëzon në Ministrinë e Punës dhe Politikës Sociale, më së voni deri në datën 10 të muajit.

(6) Shuma e subvencionimeve të miratuara të kontributeve në muajin paraprak paguhet përmes Ministrisë së Punës dhe Politikës Sociale, më së voni deri në datën 25 në muajin rrjedhës.

(7) Mjetet për subvencionim të kontributeve sigurohen nga Buxheti i Republikës së Maqedonisë së Veriut.

(8) Mënyrën e llogaritjes së shumës për subvencionim dhe procedurën e subvencionimit të kontributeve i përcakton ministri i Punës dhe Politikës Sociale në pajtim me ministrin e Financave.

Neni 8

Mbikëqyrje mbi zbatimin e dispozitave të këtij ligji kryejnë Ministria e Punës dhe Politikës Sociale dhe Ministria e Financave, secila në lidhje me dispozitat e këtij ligji për çështjet për të cilat ato janë kompetente në pajtim me ligjin.

Neni 9

Dispozita kalimtare dhe përfundimtare

Subvencionimi i kontributeve për rritjen e rrogave në pajtim me këtë ligj, fillon të zbatohet me pagesën e rrogës për muajin tetor 2019.

Neni 10

Akti nënligjor miratimi i të cilit është përcaktuar me këtë ligj, do të miratohet në afat prej 15 ditësh nga dita e hyrjes në fuqi të këtij ligji.

Neni 11

Ky ligj do të zbatohet nga 1 nëntori 2019 deri më 31 tetor 2022.

Neni 12

Ky ligj hyn në fuqi në ditën e botimit në “Gazetën Zyrtare të Republikës së Maqedonisë së Veriut”.

АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО

3728.

Врз основа на член 27 став (9) и член 42 став (4) од Законот за безбедност на храната („Службен весник на Република Македонија“ бр.157/10, 53/11, 1/12, 164/13, 187/13, 43/14, 72/15, 129/15, 213/15, 39/16 и 64/18), директорот на Агенцијата за храна и ветеринарство до-несе

П Р А В И Л Н И К ЗА ОПШТИТЕ БАРАЊА ЗА БЕЗБЕДНОСТ НА ХРАНАТА ВО ОДНОС НА НИВОАТА НА РЕФЕ- РЕНТНИТЕ ВРЕДНОСТИ ЗА НАМАЛУВАЊЕ НА ПРИСУСТВОТО НА АКРИЛАМИД ВО ХРАНАТА(*)

ДЕЛ I

Член 1

Предмет на уредување

Со овој правилник се пропишуваат општите барања за безбедност на храната во однос на нивоата на референтните вредности за намалување на присуството на акриламид во храната.

Член 2

Цели

(1) Операторите со храна кои ги произведуваат и ги ставаат во промет производите од став (2) на овој член, треба да ги применуваат мерките за ублажување на влијанието дадени во Дел II и Дел III од овој правилник, во поглед на постигнување на најниско можно ниво на акриламид под нивоата на референтните вредности наведени во Прилогот кој е составен дел на овој правилник.

(2) Производите на кои упатува став (1) од овој член се:

1) помфрит, други исечени (пржени во длабоко масло) производи и исечен чипс од свеж компир;

2) чипс од компири, грицки, солени крекери и други производи од компир од тесто од компири;

3) леб;

4) житарки за појадок (освен овесна каша);

5) фини пекарски производи: колачиња, бисквити, двопек, житни плочки, колачи, корнети, обланди, медењаци, чајни погачи, колач со ѓумбир, како и солени крекери, крцкав леб и замена за леб. Во оваа категорија солените крекери претставуваат суви бисквити (печен производ базиран на житно брашно);

6) кафе:

а) печено кафе и

б) инстант кафе;

7) замена за кафе и

8) храна за бебиња и преработена храна од житарки наменети за доенчиња и мали деца.

* Со овој правилник се врши усогласување со Регулативата на Комисијата (ЕУ) 2017/2158 од 20 ноември 2017 година за утврдување на мерки за ублажување и нивоа на референтни вредности за намалување на присуството на акриламид во храната (CELEX број 32017R2158).

Член 3

Мерки за ублажување на влијанието

(1) Операторите со храна кои произведуваат и ставаат во промет производи од член 2 став (2) на овој правилник треба да ги применуваат мерките за ублажување на влијанието од Дел II на овој правилник.

(2) По исклучок од став (1) на овој член, операторите со храна кои произведуваат производи од член 2 став (2) на овој правилник со кои вршат трговија на мало или директно ги снабдуваат локални малопродажни трговци, треба да ги применуваат мерките за ублажување на влијанието од Дел III Глава 1 на овој правилник.

(3) Операторите со храна од став (2) на овој член кои работат во објекти под директна контрола и со една трговска марка или комерцијална лиценца како дел од поголема меѓусебно поврзана дејност или франшиза, и под инструкции на операторите со храна кои централно ги снабдуваат производите од член 2 став (2) на овој правилник, треба да ги применуваат дополнителните мерки за ублажување на влијанието од Дел III Глава 2 од овој правилник.

(4) Доколку се надминат нивоата на референтни вредности, операторите со храна треба повторно да ги разгледаат мерките за ублажување на влијанието и да направат корекции во постапките и контролите со цел постигнување на што е можно пониско ниво на акриламид кое треба да биде под нивоата на референтните вредности од Прилогот на овој правилник. За оваа цел операторите со храна треба да ги земат предвид безбедноста на производите, специфичните производни и географски услови или карактеристики на производите.

Член 4

Дефиниции

(1) Поимите дефинирани во Законот за безбедност на храната се применуваат и во овој правилник.

(2) Одделни поими употребени во овој правилник го има следното значење:

1) „Нивоа на референтни вредности“ се мерливи индикатори кои се користат за да се потврди ефективност на мерките за ублажување на влијанието и кои се засноваат на искуство и појава во пошироките категории на храна и

2) „Вид на производ“ се групи на производи со исти или слични состојки, дизајн на рецепт, дизајн на процес и/или контрола на процес, доколку тие можат да влијаат на нивото на акриламид во готовиот производ.

Член 5

Земање примероци и анализи

(1) Операторите со храна од член 3 став (1) на овој правилник, треба да изготват програма за земање на примероци и анализи на нивоата на акриламид во производите од член 2 став (2) на овој правилник.

(2) Операторите со храна од член 3 став (1) на овој правилник, треба да водат евиденција за применетите мерки за ублажување на влијанието од Дел II на овој правилник.

(3) Операторите со храна од член 3 став (3) на овој правилник, треба да водат евиденција за применетите мерки за ублажување на влијанието од Дел III на овој правилник.

(4) Операторите со храна од член 3 ставови (1) и (3) на овој правилник земаат примероци за лабораториско тестирање и анализи за утврдување на нивото на акриламид во производите во согласност со барањата од Дел IV од овој правилник и ги евидентираат резултатите од земањето на примероци и анализите.

(5) Доколку резултатите од земените примероци и анализи покажуваат дека нивоата на акриламид не се под референтните нивоа од Прилогот на овој правилник, операторите со храна од член 3 ставови (1) и (3) на овој правилник треба да ги применат мерките за ублажување на влијанието согласно член 3 став (4) на овој правилник.

(6) Одредбите на ставовите (1), (2), (3), (4) и (5) од овој член, не се применуваат за оператори со храна од член 3 став (2) на овој правилник. Овие оператори со храна треба да обезбедат докази за примена на мерките за ублажување на влијанието од Дел III Глава 2 на овој правилник.

ДЕЛ II

Член 6

Мерки за ублажување на влијанието на акриламидот

Кога мерките за ублажување на влијанието од овој Дел вклучуваат употреба на адитиви и други супстанции, адитивите и другите супстанции треба да се во согласност со Правилникот за адитивите што се употребуваат во производството на храната (*¹).

ГЛАВА 1

ПРОИЗВОДИ БАЗИРАНИ НА СИРОВ КОМПИР

Член 7

Избор на соодветни сорти на компири

(1) Операторите со храна треба да идентификуваат и користат сорти на компири погодни за видот на производот во кои процентот на прекурзорите на акриламид, како што се редукциските шеќери (фруктоза и гликоза) и аспарагин се најниско утврдени во регионалните услови.

(2) Операторите со храна треба да користат сорти на компири кои се складираани во услови кои се соодветни за одредена сорта на компир и за периодот на складирање определен за таа сорта. Складираниот компир треба да се користи во оптималниот рок за складирање.

(3) Операторите со храна треба да користат сорти на компир со понизок потенцијал за создавање акриламид при одгледување, складирање и за време на преработка на храната.

(4) Операторите со храна треба да ги документираат сите активности од ставовите (1), (2) и (3) од овој член.

Член 8

Критериуми за прифаќање

(1) Операторите со храна при договарање во врска со снабдувањето со компири треба да ја наведат највисоката содржина на редуциски шеќери во компирите, како и највисоката количина на помодрени, пегави или оштетени компири на декларацијата.

(2) Доколку наведената содржина на редуциски шеќери во компирот како и количината на помодрени, пегави или оштетени компири се повисоки, операторите со храна можат да го одобрат снабдувањето на ваквиот компир со воведување на дополнителни мерки за ублажување на влијанието со цел да се обезбеди дека присуството на акриламид во крајниот производ е толку ниско, колку што е разумно можно да се достигне под нивоата на референтните вредности дадени во Прилогот на овој правилник.

Член 9

Складирање и транспорт на компири

(1) Објектите на операторите за храна кои служат за складирање на производите треба да ги исполнуваат следните барања:

1) температурата треба да биде соодветна за сорта-та компир која ќе се чува и не треба да биде повисока од 6 °C;

2) нивото на влага треба да биде такво што зголемувањето на содржината на шеќер во компирот во текот на неговото стареење да се сведе на најмала можна мера;

3) користење на соодветни агенсии за спречување на ртење при долго складирање на компир во простории-те за складирање и

4) за време на складирањето треба да се тестира нивото на намалување на шеќерите во компирот.

(2) Редуциските шеќери во сериите на компири треба да се следат уште за време на бербата.

(3) Операторите со храна треба да ги наведат барањата за транспорт во однос на температурата и времетраењето, особено доколку надворешните температури се значително пониски од температурниот режим кој е применет за време на складирањето, за да се обезбеди дека температурата за време на транспортот на компири-те не е пониска од температурниот режим применет при складирањето, за што водат евиденција во писмена форма.

Член 10

Чипс од компири исечен како плочки

- Рецепт и план на процес

(1) За секој процесен план, операторите со храна треба да ја наведат температурата на маслото за пржење во тавата/фритезата. Оваа температура треба да биде што е можно пониска за одредена производна линија и за одреден производ, во согласност со стандардите за квалитет и безбедност на храната, земајќи ги предвид релевантните фактори како што се производителот на тави/фритези, типот на тави/фритези, сортата на компир, вкупната сува материја, големина на компирите, условите на одгледување, содржината на шеќери, сезоната и содржината на влага. Кога температурата на маслото за пржење надвор од тавата/фритезата е повисока од 168 °C поради специфичен производ, процес или технологија, тогаш операторите со храна треба да обезбедат податоци дека нивото на акриламид во готовиот производ е на најниско можно ниво односно дека се постигнати нивоата на референтната вредност од Прилогот на овој правилник.

(2) За секој вид на производ, операторите со храна треба да ја специфицираат содржината на влага по пржење, за одредена производна линија и за одреден производ, во согласност со стандардите за квалитет и безбедност на храна како и земајќи ги предвид релевантните фактори како што се сортата на компир, сезонските влијанија, големината на клубенот и температурата во тавата/фритезата по вадење. Минималната содржина на влага не треба да биде помала од 1,0%.

(3) Операторите со храна можат да користат ленти во боја за сортирање (рачно или електронски) на чипсот од компири по пржењето на истиот.

Член 11

Помфрит и други режени/ребрасти пржени или печени производи од компири

- Рецепт и план на процес

(1) Операторите со храна треба да ги тестираат компирите за редуциски шеќери пред употреба. Тестот може да се врши со помош на боја како маркер за одредување потенцијално висока содржина на редуциски шеќери: пробно испитување со пржење на 20-25 стапчиња компир извадени од средниот дел на компирот, кои се пржат со цел да се оцени нивната боја по термичката обработка, односно да се спореди со USDA/Munsell картата на бои (стандарди на класификација на боите според нивната нијанса, светлост или интензитет на боја). Конечната боја на пржениот компир/производ, може да се мери со помош на специјални уреди (на пр. Агтрон).

(2) Операторите со храна треба да ги отстранат незрелите израсходи (клубени) кои имаат мала хидростатска тежина и високо ниво на редуциски шеќери. Отстранувањето може да се направи со поминување на

незрелите клубени низ саламура/солен воден раствор или слични системи кои прават незрелите клубени да пловат на површината или со прелиминарно перење на компирот за да се откријат несоодветните клубени.

(3) Операторите со храна треба да ги отстранат многу тенките резанки од компир веднаш по сечењето за да избегнат појава на изгорени парчиња во готовиот производ.

(4) Операторите со храна треба да ги бланшираат стапчињата компир за да се отстрани дел од редукациските шеќери од надворешноста на стапчињата.

(5) Операторите со храна треба да ги прилагодат режимите за бланширање зависно од карактеристиките и квалитетот на влезните сировини кои треба да останат во границите на спецификацијата на бојата на готовиот производ.

(6) Операторите со храна треба да спречат (ензимска) промена на бојата и потемнување на производите од компири во текот на подготовката. Ова може да се постигне со користење на динатриум дифосфат (E450), со што се намалува рН вредноста на водата за испирање и се спречува реакцијата која предизвикува потемнување (појава на кафена боја).

(7) Операторите со храна треба да ја избегнуваат употребата на редукациски шеќери за потемнување, бидејќи овој метод се користи само по потреба, заради задоволување на границите на спецификацијата. Операторите со храна треба да ја контролираат бојата на финалниот производ со изведување проверки на боја. Доколку е потребно, после бланширање, постигнувањето на саканата боја на готовиот производ е можно со контролирано додавање на декстроза. Контролираното додавање на декстроза по бланширање доведува до пониски нивоа на акриламид во готовиот производ исто како и кај небланширани производи со иста боја кои содржат само природно акумулирани шеќери.

Член 12

Информации за крајните корисници

(1) За крајните корисници, операторите со храна во означувањето треба да ги наведат на пакувањето препорачаните методи за подготовка, наведувајќи го времетраењето, температурата, количината за соодветната рерна/фритеза/тава, на пакувањето и/или преку други канали за комуникација. За потрошувачите, препорачаните упатства за подготовка треба јасно да бидат прикажани на целата амбалажа на производот во согласност со Правилникот за информации поврзани со храната (*²).

(2) Препорачаните методи за подготовка треба да бидат во согласност со спецификациите за потрошувачот и барањата за професионалните крајни корисници и треба да бидат валидирани за секој тип на производ за да се обезбеди дека производите имаат оптимален органолептички квалитет при најсветла прифатлива боја за секој наведен метод на подготовка (на пр., фурна, печка) и имаат нивоа на акриламид под нивоата на референтните вредности од Прилогот на овој правилник.

(3) Операторите со храна треба да им препорачаат на крајните корисници, различни од потрошувачите, да имаат алатки достапни за операторите (на пример, готвачите) со кои се гарантира примената на соодветни методи на подготовка, како и да обезбедат калибрирана опрема (на пример, тајмери, криви на пржење, карти за оценување на боја (на пр. USDA / Munsell картата на бои (стандарди на класификација на боите според нивната нијанса, светлост или интензитет на боја) и како основно, јасни слики со готови производи кои ја имаат препорачаната целна боја.

(4) Операторите со храна треба да им препорачаат на крајните корисници да:

1) ја одржуваат температурата помеѓу 160 и 175 °C при пржење и 180-220 °C при печење. Кога вентилаторот е вклучен може да се користи пониска температура;

2) однапред да ја загреат опремата за подготовка (на пр., печка, пржилница) до точната температурата помеѓу 180 и 220 °C во согласност со упатствата за подготовка, а во зависност од спецификациите на производите и локалните барања;

3) го подготвуваат компирот до златно-жолта боја;

4) не претераат со подготовка;

5) ги вртат производите во рерната по 10 минути или на половина од времето на подготовка;

6) ги следат препорачаните инструкции за готвење што ги дава производителот;

7) кога подготвуваат помала количина на компири отколку што е наведено на пакувањето, да го намалат времето на подготовка, за да се избегне постигнување на претерано кафеава боја на производот и

8) не се преполнува фритезата за пржење; фритезата да се пополни до половина за да се избегне преголемо впивање на масло со продолжување на времето на пржење.

ГЛАВА 2

ЧИПС ОД ТЕСТО ОД КОМПИРИ, ЗАКУСКИ, КРЕКЕРИ (СОЛЕНИ БИСКВИТИ) И ДРУГИ ПРОИЗВОДИ ОД ТЕСТО ОД КОМПИРИ

Член 13

Сировини

(1) Операторите со храна за секој производ во означувањето треба да ги наведат на пакувањето целните вредности на редукациските шеќери во состојките на база на дехидриран компир.

(2) Целна вредност на редукациските шеќери во соодветните производи треба да е поставена на што е можно пониско ниво, земајќи ги предвид сите релевантни фактори во дизајнот и производството на готовиот производ, како количината на состојките на база на компир во рецептот за производот, можните дополнителни мерки за ублажување на влијанието и дополнителната обработка на тестото и содржината на влага во готовиот производ.

(3) Кога содржината на редукциски шеќери е над 1,5%, операторите со храна треба да обезбедат податоци кои потврдуваат дека нивото на акриламид во готовиот производ е колку што е можно на пониско ниво, според она што е разумно остварливо, под нивоата на референтните вредности дадени во Прилогот од овој правилник.

Член 14

Рецепти и дизајн на процес

(1) Добавувачот или корисникот треба да ги анализира дехидрираните состојки на компир пред употребата за да потврди дека содржината на шеќер не го надминува наведеното ниво.

(2) Кога дехидрираните состојки го надминуваат наведеното ниво на шеќер, операторите со храна треба да наведат дополнителни мерки за ублажување на влијанието кои треба да се преземат за да се обезбеди дека нивото на акриламид во готовиот производ е колку што е можно пониско според она што е разумно остварливо под нивоата на референтни вредности од Прилогот од овој правилник.

(3) За секој производ операторите со храна треба да проверат дали е можно да се користи делумна замена на состојките од компир со состојки со помал потенцијал за формирање на акриламид.

(4) Во системи базирани на влажно тесто, колку што е можно, имајќи предвид дека овие супстанции може да немаат синергистички ефект на ублажување на влијанието, што особено се однесува за употреба на аспарагиназа и намалување на рН вредноста, операторите со храна треба да ја земат во предвид употребата на следниве супстанции:

- аспарагиназа;
- киселини или нивни соли (за да се намали рН вредноста на тестото) и
- калциумови соли.

(5) Кога чипс, закуски или солени крекери базирани на тесто од компир се пржат, операторите со храна треба да ги наведат температурите на маслото за пржење за секој производ при излез од фритезата, да ги контролираат овие температури и да чуваат записи за да го докажат спроведувањето на контрола.

(6) Температурата на маслото при излезот од фритезата треба да е што е можно пониска за одредена линија и за одреден производ во согласност со пропишаните стандарди за квалитет и безбедност на производот и да се земат предвид релевантните фактори, како производител и тип на фритеза, содржина на шеќери и крајна содржина на влага на производот.

(7) Кога на излезот на фритезата температурата е над 175 °C, операторите со храна треба да обезбедат податоци со кои ќе докажат дека нивото на акриламид во готовиот производ е согласно нивоата на референтните вредности од Прилогот од овој правилник.

(Забелешка: Повеќето производи се пржат на температура над 175°C поради многу краткото време на пржење и температурите кои се потребни за овие производи да ја постигнат потребната експанзија и текстура).

(8) Кога чипсот, закуските или солени крекери базирани на тесто од компир се печат, операторите со храна треба за секој производ да ја наведат температурата на печење при излезот од рерната и да чуваат записи за спроведените контроли.

(9) Температурата при излезот на рерната / процесот на сушење треба да е што е можно пониската за одредена линија и за одреден производ во согласност со очекуваните стандарди за квалитет и безбедност на производот и да се земат во предвид релевантни фактори, како тип на машината, содржина на редукциските шеќери во суровината и содржина на влага во производот.

(10) Кога на крајот на процесот на печење/сушење температурата на производот е над 175°C, операторите со храна треба да водат евиденција со која ќе обезбедат податоци со кои ќе докажат дека нивото на акриламид во готовиот производ е под одредените нивоа на референтни вредности од Прилогот од овој правилник.

(11) За секој производ, операторите со храна треба да го наведат највисоко реално остварливо ниво на влага после пржење или печење за одредена производна линија и за одреден производ, во согласност со квалитетот на производот и барањата за безбедност на производот и земајќи ја предвид температурата на излегување, температурата на печење и сушење. Содржината на влага во крајниот производ не треба да биде пониска од 1,0%.

ГЛАВА 3

Фини пекарски производи

Член 15

Фини пекарски производи

Мерките за ублажување на влијанието од оваа Глава се однесуваат на фини пекарски производи како што се: колачи, бисквити, двопек, житарки, слатки производи, корнети, вафли, чајни погачици и медањаци и необработени производи како што се крекери, замена за леб. Во оваа категорија спаѓаат и суви крекери (печен производ од житно брашно), на пример солени крекери, печен сечкан леб.

Член 16

Примарно производство на земјоделски производи

(1) Во случај каде што земјоделските производи се доставуваат директно до операторите со храна од страна на нивните производители, врз основа на договор, операторите со храна треба да гарантираат дека се исполнети следните барања за спречување на високо ниво на аспарагин кај житарките:

1) се почитуваат правилата за добра земјоделска пракса во врска со нагубрувањето, особено за одржување на нивото на сулфур во почвата и обезбедување на правилна примена на азот и

2) се придржуваат кон правилата за добра фитосанитарна пракса со цел обезбедување на примена на добра пракса во однос на мерките за заштита на културите заради спречување на габични инфекции.

(2) Операторите со храна треба да вршат контроли за проверка и потврда дека е извршена ефективната примена на барањата од став (1) на овој член.

Член 17

Рецепти и дизајн на процес

Операторите со храна во текот на постапката на производство ги применуваат следните мерки за ублажување на влијанието:

1) За производите од член 15 на овој правилник, операторите со храна треба да го разгледаат намалувањето или заменувањето во целост или делумно на амониум бикарбонатот со алтернативни агенси кои би придонеле за подигнување, како што се:

- натриум бикарбонат и регулатори на киселост или
- натриум бикарбонат и динатриум дифосфат со органски киселини или нивни калиумови соединенија.

2) Како дел од ова разгледување, операторите со храна треба да обезбедат дека употребата на состојките од точка 1) од овој член во тестото не доведува до органолептички промени (вкус, изглед, текстура и др.) или зголемувањето на целокупната содржина на натриум кои влијаат врз идентитетот на производот и прифаќањето на потрошувачите;

3) операторите со храна за производи за кои производниот процес дозволува, ќе ја заменат фруктозата или нејзините состојки, како што се сирупи и мед, со гликоза или нередукуциски шеќери како што е сахароза, особено во рецепти кои содржат амониум бикарбонат, но земајќи го предвид и фактот дека замената на фруктозата или другите редукуциски шеќери може да доведат до промена на идентитетот на производот поради губење на вкусот и формирањето на боја;

4) операторите со храна треба да користат аспарагина каде што е ефективно и постои можност за намалување на аспарагинот со што ќе се ублажи потенцијалот за формирање на акриламид. Операторите со храна треба да земат предвид дека употребата на аспарагиноза во рецепти со висока содржина на масти, ниска содржина на влага или високи рН вредности резултира со ограничен ефект или нема никакво влијание врз нивото на акриламид;

5) кога карактеристиките на производот дозволуваат, операторите со храна би можеле да ја разгледаат можноста за замена на пченичното брашно со друго житно брашно како што е ориз, имајќи предвид дека секоја промена ќе влијае на процесот на обработка и на органолептичките својства на производот. Различни видови на житни култури имаат различни содржини на аспарагин и тоа највисоко ниво има во ржта, потоа во опаѓачки редослед кај овесот, пченицата, пченката и најниска кај оризот;

6) при процената на ризик, операторите со храна треба да го земат предвид влијанието на состојките на фините пекарски производи, кои можат да предизвикаат зголемено нивото на акриламид во готовиот производ и да користат состојки кои немаат такви ефекти, а ги задржат физичките и органолептичките својства (како што се бадемите кои се печени на пониска температура наместо на повисока температура и сувото овошје како извор на фруктоза);

7) операторите со храна треба да обезбедат дека добавувачите на термички третираните состојки кои се осетливи на акриламид вршат проценка на ризик од акриламид и применуваат соодветни мерки за ублажување на влијанието;

8) операторите со храна треба да осигурат дека во случаи на промена во производите кои се обезбедени од добавувачите нема да дојде до зголемување на нивото на акриламид и

9) операторите со храна треба во производниот процес да додадат органски киселини или да го намалат нивото на рН вредноста во комбинација со други мерки за ублажување на влијанието, земајќи предвид дека ова може да доведе до органолептички промени (светло кафеава боја, промена на вкус).

Член 18

Преработка

Операторите со храна ги преземаат следните мерки за ублажување на влијанието при производство на фини пекарски производи и потврдуваат дека мерките кои се преземаат се во согласност со карактеристиките на производот и барањата за безбедност на храната:

1) операторите со храна применуваат параметри за термичкиот третман на производот односно за времетраењето и температурата кои се најнефективни во намалување на формирањето на акриламид, а истовремено кое придонесува кон целните карактеристики на производите;

2) операторите со храна ја зголемуваат содржината на влага во готовиот производ, потребниот рок на траење и стандардите за безбедност на храната;

3) производите се печат додека не се постигне крајната нијанса на готов производ со цел да се постигне целиот квалитет на производот, потребниот рок на чување и стандардите за безбедност на храната;

4) при развивање на нови производи, операторите со храна ја земаат предвид нивната проценка на ризик за големината и површината на парчињата на даден производ, имајќи предвид дека помалите производи може да имаат повисоки нивоа на акриламид поради термичкиот третман;

5) кога одредени состојки кои се користат во производство на фини пекарски производи кои можат да се преработуваат неколку пати (на пример: производи направени од претходно преработени житарки, ореви, семиња, сушено овошје, и др.), што доведува до зголемување на нивото на акриламид во крајните производи, операторите со храна треба да го прилагодат произво-

дот и процесот на развој на производот во согласност со нивоата на референтни вредности за акриламид од Прилогот од овој правилник и не треба повторно да ги обработуваат веќе преработените производи и

б) за готовите производи кои се ставени во промет за домашна употреба или за угостителски цели, операторите со храна треба да обезбедат упатство за подготовка за потрошувачите за да обезбедат дека нивото на акриламид во крајниот производ е на најниско ниво, односно под нивото на референтната вредност.

ГЛАВА 4

Житарки за појадок

Член 19

Примарно производство на земјоделски производи

(1) Во случај каде што земјоделските производи се доставуваат директно до операторите со храна од страна на нивните производители, врз основа на договор, операторите со храна треба да гарантираат дека се исполнети следните барања за спречување на високо ниво на аспарагин кај житарките:

1) се следат правилата за добра земјоделска пракса за нагубување, особено за одржување на нивото на сулфур во почвата и за да се обезбеди правилна примена на азот и

2) се следат правилата за добра фитосанитарна пракса со цел да се обезбеди примена на добра пракса во однос на мерките за заштита на културите за да се спречат габични инфекции.

(2) Операторите со храна треба да вршат контроли за проверка и потврда дека е извршена ефективната примена на барањата од став (1) на овој член.

Член 20

Рецепт

(1) Со оглед на тоа што производите од пченка или ориз обично имаат помало количество на акриламид отколку производите произведени од пченица, рж, овес и јачмен, операторите со храна според потребите, доколку има потреба во развојот за добивање на нови производи можат да употребуваат пченка и ориз, имајќи предвид дека секоја промена ќе влијае на процесот на производство и на органолептичките својства.

(2) Операторите со храна треба да ги контролираат чекорите на додавање на редуциски шеќери (пр. фруктоза и гликоза) и состојки кои содржат редуциски шеќери (на пр. мед) земајќи го предвид нивното влијание врз органолептичките својства и функцијата на процесот што би довело до формирање на акриламид доколку се додадат пред термичкиот третман.

(3) Операторите со храна треба да го земат предвид влијанието на акриламидот од термички обработени, суви состојки, како што се печените и тостирани јаткасти плодови и сушено овошје во рерна и да употребуваат алтернативни состојки ако постои веро-

јатност дека нивната употреба ќе ја зголеми содржината на акриламид во готовиот производ над нивото на референтна вредност наведено во Прилогот од овој правилник.

(4) За термички обработени состојки кои содржат 150 µg/kg или повеќе акриламид, операторите со храна треба да ги преземат следниве активности:

1) водат евиденција на такви состојки;

2) спроведуваат ревизии на добавувачи и/или анализи и

3) обезбедат дека не се извршени никакви промени од добавувачот на состојките кои ги зголемуваат нивоата на акриламид.

(5) Кога житарките се наоѓаат во форма на тесто, а процесот на производство овозможува доволно време, температура и содржина на влага за аспарагиназата да го намали нивото на аспарагин, операторите со храна треба да користат аспарагиназа каде е потребно, под услов да нема негативен ефект врз вкусот или ризик од резидуални ензимски активности.

Член 21

Обработка

При производството на житарки за појадок, операторите ги применуваат следниве мерки за ублажување на влијанието и обезбедуваат дека преземените мерки се компатибилни со карактеристиките на производите и барањата за безбедност на храна:

1) операторите ги идентификуваат, преку проценка на ризикот, критичните чекори за термичка обработка во процесот на производство кои генерираат акриламид;

2) бидејќи повисоките температури и подолгото време на загревање создаваат повисоки нивоа на акриламид, операторите идентификуваат ефективна комбинација од температура и време на загревање за да се минимизира создавањето на акриламид без да се загрозат вкусот, текстурата, бојата, безбедноста и рокот на употреба на производот;

3) за да се избегне нагло создавање на акриламид, операторите треба да ги контролираат температурите на загревање, времето и брзината на внесување на суровината во опремата при процесната обработка заради постигнување на следнава минимална содржина на влага во крајниот производ по крајната термичката обработка за да се добие целниот квалитет на производот, потребниот рок на употреба и стандардите за безбедност на храната:

- тостирани производи: 1 g/100 g за екструдирани производи, 1 g/100 g за производи припремени во серии, 2 g/100 g за производи валани на пара;

- директно експандирани производи: 0,8 g/100 g за екструдирани производи;

- печени производи: 2 g/100 g за континуирано печени производи;

- полнети производи: 2 g/100 g за екструдирани производи и

- друго сушење: 1 g/100 g за производи припремени во серии, 0,8 g/100 g за експандирани производи;

Операторите треба да ја мерат содржината на влага и да ја изразуваат концентрацијата на акриламид во сува маса за да ја елиминираат можноста за забуна поради промените на влагата.

4) повторната обработка на производот во процесот може да создаде повисоки нивоа на акриламид преку неговото повторено изложување на чекорите на термичка обработка. Затоа, операторите со храна го оценуваат влијанието на повторната обработка врз нивото на акриламид, па ја намалуваат или елиминираат целосно повторната обработка и

5) операторите со храна воспоставуваат постапки, како што се контрола на температурата и следење, заради спречување на појавата на изгорени производи.

ГЛАВА 5

КАФЕ

Член 22

Рецепт

Со оглед на составот на мешавините на кафе, операторите со храна, при проценка на ризикот, треба да земат предвид дека производите базирани на зрна кафе од видот Робуста имаат повисоки нивоа на акриламид од производите базирани на зрна кафе од видот Арабика.

Член 23

Обработка

(1) Операторите со храна треба да ги идентификуваат критичните услови за печење на кафето за да обезбедат минимално формирање на акриламид во рамките на профилот на вкус кој треба да се постигне.

(2) Контролата на услови за печење се вклучува во Предусловната програма (PRP) како дел од Добрата производна пракса (ДПП).

(3) Операторите со храна треба да ја разгледаат употребата на обработка со аспарагиназа, доколку е можно и ефективно за да се намали присуството на акриламид.

ГЛАВА 6

ЗАМЕНИ ЗА КАФЕ КОИ СОДРЖАТ ПОВЕЌЕ ОД 50% ЖИТАРКИ

Член 24

Примарно производство на земјоделски производи

(1) Во случај каде што производителите на земјоделски производи директно ги снабдуваат операторите со храна, врз основа на договор, операторите со храна треба да гарантираат дека се исполнети следниве барања за спречување на зголемени нивоа на аспарагин кај житарките:

1) следење на добрите земјоделски практики за нагубрување, особено во однос на одржувањето на урамнотежени нивоа на сулфур во почвата и обезбедување на правилна примена на азот и

2) следење на добрите фитосанитарни практики со цел обезбедување примена на добри практики за мерки за заштита на културите заради спречување на габична инфекција.

(2) Операторите треба да вршат контроли за да ја потврдат ефективната примена на барањата од став (1) на овој член.

Член 25

Рецепт

(1) Со оглед на тоа што производите од пченка и ориз имаат помалку акриламид од оние направени со пченица, рж, овес и јачмен, операторите со храна треба, онаму каде што е применливо, да го разгледуваат користењето на пченка и ориз во развојот на нов производ, имајќи предвид дека секоја промена ќе има влијание врз процесот на производство и органолептичките својства на производот.

(2) Операторите со храна треба да ги контролираат чекорите на додавање на редукциски шеќери (на пр. фруктоза и гликоза) и состојки кои содржат редукциски шеќери (на пр. мед), земајќи го предвид влијанието врз органолептичките својства и функционалноста на процесите, а кои можат да делуваат како прекурзори на формирањето на акриламид кога се додаваат пред фазите на термичка обработка.

(3) Ако замените за кафе не се направени исклучиво од житарки, операторите со храна, според потребата, треба да користат други состојки што доведуваат до пониски нивоа на акриламид по обработката на висока температура.

Член 26

Обработка

(1) Операторите со храна треба да ги идентификуваат критичните услови за печење на кафето за да обезбедат минимално формирање на акриламид во рамките на профилот на вкус кој треба да се постигне.

(2) Контролата на условите за печење се вклучува во Предусловната програма (PRP) како дел од Добрата производна пракса (ДПП).

ГЛАВА 7

ЗАМЕНИ ЗА КАФЕ КОИ СОДРЖАТ ПОВЕЌЕ ОД 50% ЦИКОРИЈА

Член 27

Општи одредби

Операторите со храна треба да купуваат само сорти за замена на кафе со ниско ниво на аспарагин и да обезбедат дека во текот на растот на цикоријата немало подоцнежна и прекумерна примена на азот.

Член 28

Рецепт

Ако замените за кафе не се направени исклучиво од цикорија, односно содржината на цикорија е помала од 100 % и поголема од 50 %, операторите со храна треба да додаваат други состојки, како што се влакна од цикорија и печени житарки, бидејќи тие се покажале како ефективни во намалувањето на содржината на акриламид во крајниот производ.

Член 29

Обработка

(1) Операторите со храна треба да ги идентификуваат критичните услови за печење за да обезбедат минимално формирање на акриламид во рамките на профилот на вкус кој треба да се постигне.

(2) Операторите со храна треба да ги документираат сите активности од став (1) на овој член.

(3) Контролата на условите за печење се вклучува во системот за управување со безбедноста на храната на производителот.

ГЛАВА 8

БИСКВИТИ ЗА БЕБИЊА И ХРАНА ЗА
ДОЕНЧИЊА

Член 30

Примарно производство на земјоделски производи

(1) Во случај каде што производителите на земјоделски производи директно ги снабдуваат операторите со храна, врз основа на договор, операторите со храна треба да обезбедат дека се применуваат следниве барања за спречување на зголемени нивоа на аспарагин кај житарките и тоа дека се:

1) почитуваат добрите земјоделски практики за нагубување, особено во однос на одржувањето на урамнотежени нивоа на сулфур во почвата и да обезбеди правилна примена на азот и

2) следат добрите фитосанитарни практики со цел да се обезбеди примена на добри практики за мерки за заштита на културите заради спречување на габична инфекција.

(2) Операторите со храна треба да вршат контроли кај земјоделските производители за да ја потврдат ефективната примена на барањата од став (1) на овој член.

Член 31

Дизајн, обработка и загревање на производи

(1) Доколку е можно, операторите со храна треба да користат аспарагиназа за да ги намалат нивоата на аспарагин во сировото брашно. Операторите со храна кои не можат да користат аспарагиназа поради, на при-

мер, барањата за обработка или дизајнот на производот, треба да користат сирово брашно со мала содржина на прекурзори на акриламид, како што се фруктоза, гликоза и аспарагин.

(2) Операторите со храна треба да прават проценка при развојот на рецептура за производ која обезбедува информации за редуциските шеќери и аспарагинот и вклучува можности за постигнување на ниско ниво на редуциските шеќери во крајниот рецепт. Потребата од оваа проценка ќе зависи од употребата на аспарагиназа во рецептот.

(3) Операторите со храна обезбедуваат дека состојките кои се термички обработени и кои се подложни на формирање акриламид се добиваат од добавувачи кои можат да покажат дека презеле соодветни мерки за ублажување на влијанието за да го намалат присуството на акриламид во тие состојки.

(4) Операторите со храна воспоставуваат постапка за контрола на промените за да обезбедат дека не прават никакви промени кај добавувачите, кои би довеле до зголемување на акриламидот.

(5) Доколку употребата на термички обработени суровини и состојки резултира со тоа што во крајниот производ се надминува референтното ниво на акриламид наведено во Прилогот од овој правилник, операторите со храна треба да ја разгледаат употребата на овие производи во поглед на постигнување на најниско реално остварливо ниво на акриламид под нивото на референтната вредност утврдено во Прилогот од овој правилник.

Член 32

Рецепт

(1) Со оглед на тоа што производите врз основа на пченка и ориз имаат помалку акриламид од оние направени со пченица, `рж, овес и јачмен, операторите со храна, онаму каде што е применливо, треба да го разгледуваат користењето на пченка и ориз во развој на нов производ, имајќи предвид дека секоја промена ќе има влијание врз процесот на производство и органолептичките својства на производот.

(2) Операторите со храна треба да земаат предвид, особено во нивната проценка на ризикот, дека производите врз основа на житарки со цело зрно и/или со голема содржина на трици имаат повисоки нивоа на акриламид.

(3) Операторите со храна треба да ги контролираат чекорите на додавање редуциски шеќери (на пр. фруктоза и гликоза) и состојки кои содржат редуциски шеќери (на пр. мед), земајќи го предвид влијанието врз органолептичките својства и функционалностите на процесите и кои можат да делуваат како прекурзори на формирањето на акриламид кога се додаваат пред фазите на термичка обработка.

(4) Операторите го утврдуваат влијанието на акриламид од термички обработени и суви состојки, како што се печените и тостирание јаткасти плодови и сушено овошје во рерна и употребуваат алтернативни состојки, ако употребата на тие состојки ја зголеми содржината на акриламид во готовиот производ над нивото на референтната вредност дадена во Прилогот од овој правилник.

Член 33

Обработка

(1) Операторите со храна треба да ги идентификуваат, преку проценка на ризикот, критичните чекори за термичка обработка во процесот на производство кои генерираат акриламид.

(2) Операторите со храна треба да ја мерат содржината на влага и да ја евидентираат концентрацијата на акриламид во сува маса за да ја елиминираат можноста за забуна поради промените на влагата.

(3) Операторите со храна треба да ја одредуваат и применуваат ефективната комбинација од температура и време на загревање за да се минимизира создавањето на акриламид без да се загрозат вкусот, текстурата, бојата, безбедноста и рокот на употреба на производот.

(4) Операторите со храна треба да ги контролираат температурите на загревање, времето и брзината на внесување на суровината во опремата при процесната обработка. Системите за контролни мерења на брзината на внесување и температурата треба редовно да се калибрираат, а тие работни услови да се контролираат во рамките на поставените граници. Овие задачи треба да бидат вклучени во процедурите на Анализа на опасности и критични контролни точки (во понатамошниот текст: НАССР).

(5) Следењето и контролирањето на содржината на влага на производот по критичните чекори за термичка обработка се покажа како ефективно во контролирањето на нивоата на акриламид во некои процеси и затоа, во овие околности, овој процес може да биде соодветна алтернатива за контролирање на температурите и времето на загревање, па оттука треба и да се применува.

ГЛАВА 9

ХРАНА ЗА БЕБИЊА ВО ТЕГЛА (ХРАНА СО НИСКА КИСЕЛОСТ И ХРАНА БАЗИРАНА НА СУВИ СЛИВИ)

Член 34

Примарно производство на земјоделски производи

(1) За производство на храна за бебиња во тегла, операторите со храна треба да избираат суровини со ниска содржина на прекурзори на акриламид, на пр. редуциски шеќери како што се фруктоза, гликоза и аспарагин.

(2) Во случај каде што производителите на земјоделски производи директно ги снабдуваат операторите со храна, врз основа на договор, операторите со храна треба да обезбедат дека се применуваат следните барања за спречување на зголемени нивоа на аспарагин кај житарките:

1) следење на добрите земјоделски практики за нагубување, особено во однос на одржувањето на урамнотежени нивоа на сулфур во почвата и да обезбеди правилна примена на азот и

2) следење на добрите фитосанитарни практики со цел да обезбеди примена на добри практики за мерки за заштита на културите заради спречување на габична инфекција.

(3) Операторите со храна треба да вршат контроли за да ја потврдат ефективната примена на барањата од став (2) на овој член.

(4) Во договорите за купување на пире од суви сливи, операторите со храна треба да ги вклучуваат барањата кои обезбедуваат дека се применуваат режими на термичка обработка во процесот на производство на пире од суви сливи, со цел да се намали појавата на акриламид во тој производ.

(5) Операторите со храна треба да обезбедат дека состојките кои се термички обработени и кои се подложни на формирање акриламид се добиваат од добавувачи кои можат да покажат дека презеле мерки за ублажување на влијанието за да го намалат присуството на акриламид во тие состојки.

(6) Доколку употребата на термички обработени суровини и состојки резултира со тоа што во конечниот производ се надминува референтното ниво на акриламид наведено во Прилогот од овој правилник, операторите со храна треба да ја разгледуваат употребата на тие материјали и состојки во поглед на постигнување на најниско реално остварливо ниво на акриламид под нивото на референтната вредност утврдено во Прилогот од овој правилник.

Член 35

Рецепт

(1) Во проценката на ризикот од акриламид за храна за бебиња во тегла, операторите со храна треба да земат предвид дека производите врз основа на житарки од цело зрно и/или со голема содржина на трици имаат повисоки нивоа на акриламид.

(2) Операторите со храна треба да одбираат сорти на слатки компири и суви сливи со најмалку прекурзори на акриламид, како што се редуциски шеќери (на пр. фруктоза и гликоза) и аспарагин.

(3) Операторите со храна треба да ги контролираат чекорите на додавање редуциски шеќери (на пр. фруктоза и гликоза) и состојки кои содржат редуциски шеќери (на пр. мед), кои се додаваат поради органолептички причини и функционалност на процесите и кои можат да делуваат како прекурзори на формирањето на акриламид кога се додаваат пред фазите на термичка обработка.

Член 36

Обработка

(1) Операторите со храна треба да ги утврдуваат клучните чекори за термичка обработка во процесот во текот на кој се генерира најмногу акриламид со цел најефективно да се насочат напорите за дополнително намалување/контрола на акриламидот. Ова треба да се постигне или преку проценка на ризикот или преку директно мерење на нивоата на акриламид во производот пред и по секој чекор на термичка обработка.

(2) За да се избегне нагло создавање на акриламид, операторите со храна треба да ги контролираат температурите на загревање, времето и брзината на внесување на суровината во опремата при процесната обработка. Системите за контролни мерења на брзината на внесување и температурата треба редовно да се калибрираат, а тие работни услови да се контролираат во рамките на поставените граници. Овие задачи ќе бидат вклучени во НАССР процедурите.

(3) Операторите со храна треба да обезбедуваат дека намалувањето на влезната топлинска енергија заради намалување на акриламидот во храна со ниска киселост и храна базирана на суви сливи не влијае на микробиолошката безбедност на засегнатата храна.

ГЛАВА 10

ЛЕБ

Член 37

Примарно производство на земјоделски производи

(1) Во случај каде што производителите на земјоделски производи директно ги снабдуваат операторите со храна, врз основа на договор, операторите со храна треба да гарантираат дека се применуваат следниве барања за спречување на зголемени нивоа на аспарагин кај житарките:

1) следење на добрите земјоделски практики за нагубрување, особено во однос на одржувањето на урамнотежени нивоа на сулфур во почвата и да обезбеди правилна примена на азот и

2) следење на добрите фитосанитарни практики со цел да обезбеди примена на добри практики за мерки за заштита на културите заради спречување на габична инфекција.

(2) Операторите со храна треба да вршат контроли за да ја потврдат ефективната примена на барањата од став (1) на овој член.

Член 38

Дизајн, обработка и загревање на производи

(1) Операторите со храна треба да обезбедуваат дека лебот се пече додека не постигне крајна светла боја за да се намали формирањето на акриламид, земајќи го предвид дизајнот на производот и техничките можности.

(2) Операторите со храна треба да го продолжуваат времето на ферментација на квасецот, земајќи го предвид дизајнот на производот и техничките можности.

(3) Доколку е можно, операторите ја намалуваат влезната топлинска енергија преку оптимизирање на температурата и времето на печење.

(4) Операторите со храна треба да обезбедат инструкции за печење леб кој треба да се допече дома, во простории за печење, продавници за малопродажба или во угостителски објекти.

(5) Кога тоа е компатибилно со дизајнот на производот и техничките можности, операторите со храна треба да ги заменат состојките кои имаат потенцијал да ги зголемат нивоата на акриламид во крајниот производ, како на пример употребата на јаткасти плодови и семиња кои се печат на пониски наместо на повисоки температури.

(6) Операторите со храна треба да ја заменуваат фруктозата со гликоза, особено во рецепти што содржат амониум бикарбонат (E503), кога дизајнот на производот го дозволува тоа и доколку е можно. Тоа вклучува, на пример, замена на инвертен шеќерен сируп и мед, кои содржат повисоки нивоа на фруктоза, со гликозен сируп.

(7) Во производи со ниска содржина на влага, операторите со храна треба да користат аспарагиназа за да го намалат аспарагинот, доколку е можно и земајќи ги предвид рецептот на производот, состојките, содржината на влага и процесот.

ДЕЛ III

ГЛАВА 1

Мерки за ублажување на влијанието кои треба да се применуваат од операторите со храна од член 3 став (2) од овој правилник

Член 39

Барања за производи од компир

Операторите со храна кои произведуваат производи од компири треба да ги применуваат следните мерки за ублажување на влијанието:

1) За помфрит и други исечени производи од компир (пржени во длабоко масло):

(а) се употребуваат сорти од компири со помала содржина на шеќер, ако се достапни и компатибилни со храната која треба да се произведе. Во тој поглед, снабдувачот треба да се консултира за најсоодветните сорти на компири и

(б) компирите треба да се чуваат на температура повисока од 6 °C.

2) Пред процесот на пржење, освен за замрзнати производи од компири за кои треба да се следат упатствата за готвење, за сиров помфрит се презема една од следниве мерки за намалување на содржината на шеќер, ако е можно и компатибилно со саканиот прехранбен производ:

(а) миење и натопување во ладна вода, по можност од 30 минути до 2 часа. Лентите се плакнат во чиста вода пред пржење.

(б) натопување неколку минути во топла вода. Лентите се плакнат во чиста вода пред пржење.

(в) со бланширање на компирот се постигнуваат пониски нивоа на акриламид и затоа, ако е можно, соодветно е компирот да се бланшира.

(г) при пржење на помфрит или други производи од компир:

(д) се користат масла и масти за пржење кои овозможуваат побрзо пржење и/или пржење на пониски температури. Добавувачите на масло за јадење се консултираат за најсоодветните масла и масти.

(е) температурата на пржење треба да биде под 175°C и во секој случај што е можно пониска, земајќи ги предвид барањата за безбедност на храната.

(е) квалитетот на маслото и мастите за пржење треба да се одржува со често отстранување на честичките и трошките суспендирани во маслото.

За подготвување на помфрит, соодветно е операторите со храна да ги користат достапните водичи за проценка на бои кои даваат насоки за оптимална комбинација на бои и ниски нивоа на акриламид.

Водичот за проценка на бои кој содржи упатства за оптималната комбинација на бои и ниски нивоа на акриламид треба да биде видливо истакнат во просториите каде персоналот ја подготвува храната.

Член 40

Барања за леб и фини пекарски производи

(1) Доколку е можно и компатибилно со процесот на производство и барањата за хигиена, операторите кои произведуваат леб и фини пекарски производи треба да ги користат следните мерки за ублажување на влијанието во процесот на печење:

1) продолжување на времето на ферментација со квасец;

2) оптимизирање на содржината на влага во тестото за производство на производ со мала содржина на влага и

3) намалување на температурата на рерната и продолжување на времето за готвење.

(2) Производите треба да се печат додека не постигнат крајна светла боја. Треба да се избегнува печење до темна боја на кората освен ако тоа не е поврзано со специфичниот состав или природата на лебот што предизвикува темна кора.

(3) При подготвувањето на сендвичи, операторите со храна треба да обезбедат дека сендвичите се потпечуваат во тостер до оптимална боја. При производството на специфични производи, соодветно е да се користат водичите за проценка на боја наменети за тие специфични производи, доколку се достапни, со насоки за оптимална комбинација на бои и ниски нивоа на акриламид. При употребата на претходно спакуван леб или пекарски производи кои треба да се допечат, се следат инструкциите за готвење.

(4) Водичот за проценка на бои од став (3) на овој член кој содржи упатства за оптималната комбинација на бои и ниски нивоа на акриламид треба да биде видно истакнат во просториите во кои персоналот ја подготвува храната.

ГЛАВА 2

МЕРКИ ЗА УБЛАЖУВАЊЕ НА ВЛИЈАНИЕТО КОИ ТРЕБА ДА СЕ ПРИМЕНУВААТ ОД СТРАНА НА ОПЕРАТОРИТЕ СО ХРАНА, НАВЕДЕНИ ВО ЧЛЕН 3 СТАВ (3) ОД ОВОЈ ПРАВИЛНИК, ЗАЕДНО СО МЕРКИТЕ ЗА УБЛАЖУВАЊЕ НА ВЛИЈАНИЕТО НАВЕДЕНИ ВО ДЕЛ А ОД ОВОЈ ПРИЛОГ

Член 41

Општи барања

Операторите со храна ги прифаќаат производите наведени во член 2 став (2) од овој правилник само од операторите со храна кои ги спровеле сите мерки за ублажување на влијанието од Дел II на овој правилник.

Член 42

Помфрит и други исечени производи од компир (пржени во длабоко масло)

Операторите со храна треба да:

1) ги следат упатствата за складирање обезбедени од страна на операторите со храна или добавувачите или предвидени во релевантните мерки за ублажување на влијанието во Дел II од овој правилник;

2) работат во согласност со стандардните оперативни процедури и со калибрирани фрители опремени со компјутеризирани тајмери и програмирани на стандардни поставки (време-температура) и

3) го следат нивото на акриламид во крајните производи за да потврдат дека мерките за ублажување на влијанието се ефективни за одржување на нивото на акриламид под нивото на референтната вредност.

Член 43

Пекарски производи

Операторите со храна треба да го следат нивото на акриламид во готовите производи за да потврдат дека мерките за ублажување на влијанието се ефективни за одржување на нивото на акриламид под нивото на референтната вредност.

Член 44

Кафе

Операторите со храна треба да обезбедат дека нивото на акриламид во доставеното кафе е пониско од нивото на референтната вредност, наведено во Прилогот од овој правилник, земајќи предвид дека тоа можеби не е возможно за сите видови кафе во зависност од мешавината и начинот на печење. Во овие случаи добавувачот доставува образложување.

ДЕЛ IV

Член 45

Земање примероци

(1) Примерокот треба да биде репрезентативен за серијата од која е земен.

(2) Операторите со храна обезбедуваат дека вршат репрезентативно земање примероци и анализа на нивните производи за присуство на акриламид за да ја потврдат ефективността на мерките за ублажување на влијанието т.е. дека нивоата на акриламид се постојано под нивоата на референтната вредност.

(3) Операторите со храна обезбедуваат дека се зема репрезентативен примерок од секој вид на производ за анализа на концентрацијата на акриламид. „Вид на производ“ вклучува групи на производи со исти или слични состојки, дизајн на рецепт, дизајн на процес и/или контрола на процес, доколку тие можат да влијат на нивото на акриламид во готовиот производ. Во мониторинг програмите како приоритет се поставуваат видови на производи кои имаат докажан потенцијал да го надминат нивото на референтна вредност, а се базираат на ризик кога е можна употреба на дополнителни мерки за ублажување на влијанието.

Член 46

Анализа

(1) Операторите со храна треба да обезбедат доволно податоци за да се овозможи проценка на нивото на акриламид и проценка на веројатноста дека видот на производот може да го надмине нивото на референтна вредност.

(2) Примерокот се анализира во официјална лабораторија која учествува во соодветни програми за проверка на оспособеноста (кои се во согласност со „Меѓународниот хармонизиран протокол за проверка на оспособеноста на аналитичките (хемиски) лаборатории“ развиен под покровителство на IUPAC/ISO/AOAC) и користи одобрени аналитички методи за детекција и квантификација. Лабораториите треба да покажат дека имаат воведени внатрешни процедури за контрола на квалитет. Како пример за овие се „Упатствата на ISO/AOAC/IUPAC за внатрешна контрола на квалитет во аналитичките хемиски лаборатории“.

Секогаш кога е можно, точноста на анализата се проценува со вклучување на соодветни сертифицирани референтни материјали во анализата.

(3) Методот на анализа што се користи за анализа на акриламид треба да е во согласност со следните критериуми за изведување:

Параметар	Критериум
Примена	Прехранбени производи наведени во овој правилник
Специфичност	Отсуство на спектрални и матрикс интерференции
Слепи проби од терен	Помалку од Границата на детекција ($<LOD$)
Повторливост (RSD_r)	$0,66 \times RSD_R$ добиен со помош на (модифицирана) Хорвицова равенка
Репродуктивност (RSD_R)	Добиена со помош на (модифицирана) Хорвицова равенка
Аналитички принос	75 - 110 %
Граница на детекција (LOD)	Три десеттини од LOQ ($3/10 \times LOQ$)
Граница на квантификација (LOQ)	За референтна вредност $< 125 \mu g/kg$: $\leq$ две петтини од нивото на референтна вредност (но не мора да биде пониско од $20 \mu g/kg$) За референтна вредност $\geq 125 \mu g/kg$: $\leq 50 \mu g/kg$

(4) Анализата на акриламид може да се замени со мерење на карактеристиките на производот (на пр. боја) или процесните параметри под услов да може да се докаже статистичка корелација помеѓу карактеристиките на производот или процесните параметри и нивото на акриламид.

Член 47

Фреквенција на земање примероци

(1) Операторите со храна вршат земање примероци и анализа најмалку еднаш годишно кај производи за кои нивото на акриламид е познато и добро се контролира. Операторите со храна вршат земање примероци и анализа со поголема фреквенција кај производите со повисок потенцијал за надминување на референтните вредности, базирано на проценка на ризик кога е можна употреба на дополнителни мерки за ублажување.

(2) Врз основа на проценката наведена во член 46 став (1) од овој правилник, операторите со храна ќе одредат соодветна фреквенција за анализа на секој вид на производ. Процената се повторува ако даден производ или процес е изменет на начин кој предизвикува промена на нивото на акриламид во крајниот производ.

Член 48

Ублажување на влијанието

Ако аналитичкиот резултат, коригиран во однос на аналитичкиот принос, но не земајќи ја предвид мерната неодреденост, укажува на тоа дека производот го надминува нивото на референтна вредност или содржи акриламид повеќе од очекуваното (земајќи ги предвид резултатите од претходните анализи, но помали од референтната вредност), тогаш операторите со храна вршат преглед на применетите мерки за ублажување и преземаат дополнителни мерки за ублажување за да обезбедат дека нивото на акриламид во готовиот производ е под нивото на референтната вредност. Тоа се докажува со земање на нови репрезентативни примероци и анализи по воведување на дополнителните мерки за ублажување на влијанието.

Член 49

Информации до Агенцијата за храна и ветеринарство

Операторите со храна ги доставуваат аналитичките резултати добиени од анализата согласно член 48 од овој правилник секоја година на барање на Агенцијата за храна и ветеринарство, заедно со описите на анализираниите производи. Детали за мерките за ублажување на влијанието преземени заради намалување на нивото на акриламид под нивото на референтната вредност се обезбедуваат за оние производи кои го надминуваат нивото на референтната вредност.

ДЕЛ V

Член 50

Престанок на важење

Овој правилник ќе престане да важи со денот на пристапување на Република Северна Македонија во Европската унија.

Член 51

Влегување во сила

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се објави по претходно добиена согласност од Владата на Република Северна Македонија.

Бр. 02-84/7
5 септември 2019 година
Скопје

Агенција за храна и
ветеринарство
Директор,
Зоран Атанасов, с.р.

Прилог

НИВОА НА РЕФЕРЕНТНИ ВРЕДНОСТИ НА АКРИЛАМИД

Нивоата на референтни вредности за присуство на акриламид во храната од член 2 став (1) на овој правилник се:

Храна	Ниво на референтна вредност [$\mu\text{g/kg}$]
Пржени компири (подготвени за јадење)	500
Компир сечен на парчиња од свежи компири и тесто од компири	750
Солени крекери на база на компири	
Други производи од тесто од компир	
Мек леб	
(а) Леб од пченица	50
б) Мек леб, освен леб од пченица	100
Житарки за појадок (со исклучок на овесна каша)	
- производи од трици и интегрални житарки, зрна експандирани со ослободување на притисок	300
- производи од пченица и 'рж ⁽¹⁾	300
- производи од пченка, овес, спелта, јачмен и ориз ⁽¹⁾	150
Бисквити и обланди	350
Солени крекери, со исклучок на крекери од компири	400
Крцкави крекери	350
Крекери од ѓумбир	800
Производи слични на други производи во оваа категорија	300
Печено кафе	400
Инстант (растворливо) кафе	850
Замени за кафе	
(а) замени за кафе исклучиво врз основа на житарки	500
(б) замени за кафе од мешавина на житарки и цикорија	⁽²⁾
(в) замени за кафе исклучиво врз основа на цикорија	4 000
Бебешка храна, преработена храна врз основа на храна за доенчиња и мали деца со исклучок на бисквити и двопек ^(*)3)	40
Бисквити и двопек за доенчиња и мали деца ^(*)3)	150

⁽¹⁾ Не цели зрна и/или житарки кои не се базирани на трици. Житарките присутни во најголема количина ја одредуваат категоријата на храната.

⁽²⁾ Ниво на референтна вредност кое треба да биде применето за замена за кафе од мешавина на житарки и цикорија е во согласност со релативното количество на овие состојки во крајниот производ.

⁽³⁾ Како што е дефинирано во Правилникот за храна наменета за доенчиња и мали деца, храна за посебни медицински намени и целосна замена на дневни оброци за регулирање на телесната тежина^(*)3).

^(*)1) Правилник за адитивите што се употребуваат во производството на храната е усогласен со Регулацијата (ЕЗ) број 1333/2008 на Европскиот Парламент и на Советот од 16 декември 2008 година за прехранбени адитиви (CELEX бр. 32008R1333) и Регулацијата (ЕК) број 1332/2008 на Европскиот Парламент и на Советот од 16 декември 2008 година за прехранбени ензими и за изменување на Директивата број 83/417/ЕЕЗ на Советот, Регулацијата (ЕК) број 1493/1999 на Советот, Директивата број 2000/13/ЕС на Советот, Директивата број 2001/112/ЕК на Советот и Регулацијата (ЕК) број 258/97 на Советот (CELEX бр. 32008R1332);

^(*)2) Правилникот за информации поврзани со храната е усогласен со Регулацијата (ЕУ) бр. 1169/2011 на Европскиот Парламент и на Советот од 25 октомври 2011 година за давање на прехранбени информации на потрошувачите, за изменување на Регулацијата (ЕЗ) бр. 1924/2006 и (ЕЗ) бр. 1925/2006 на Европскиот парламент и на Советот и за укинување на Директива 87/250/ЕЕЗ на Комисијата, Директива 90/496/ЕЕЗ на Советот, Директива 1999/10/ЕЗ на Комисијата, Директива 2000/13/ЕЗ на Европскиот парламент и на Советот, Директивите 2002/67/ЕЗ и 2008/5/ЕЗ на Комисијата и Регулација (ЕЗ) бр. 608/2004 на Комисијата (CELEX број 32011R1169) и

^(*)3) Правилникот за храна наменета за доенчиња и мали деца, храна за посебни медицински намени и целосна замена на дневни оброци за регулирање на телесната тежина е усогласен со Регулацијата 609/2013/ЕК 609/2013 на Европскиот парламент и на Советот од 12 јуни 2013 година за храна наменета за доенчиња и мали деца, храна за специјални медицински цели и целосна замена на исхраната за контрола на телесната тежина и за укинување на Директивата 92/52 / ЕЕС на Советот, Директивата на Комисијата 96/8 / ЕС, 1999/21 / ЕС, 2006/125 / ЕС и 2006/141 / ЕС, Директивата 2009/39 / ЕС на Европскиот парламент и на Советот / 2009 и (ЕЗ) бр. 953 / 2009 година (CELEX број 32013R0609)

ФОНД ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

3729.

Врз основа на член 54 став 1 точка 8 и член 56 став 1 точка 3 од Законот за здравственото осигурување Закон за здравственото осигурување („Службен весник на Република Македонија“ број 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009, 67/2009, 50/2010, 156/2010, 53/2011, 26/2012, 91/2013, 187/2013, 43/2014, 44/2014, 97/2014, 112/2014, 113/2014, 188/2014, 20/2015, 61/2015, 98/2015, 129/2015, 150/2015, 154/2015, 192/2015, 217/2015, 27/2016, 37/2016, 120/2016, 142/16 и 171/2017) и Правилникот за утврдување на начин и методологија за утврдување на цени на ортопедски и други помагала („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 130/2019), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија, на седницата одржана на 28 октомври 2019 година, донесе

ОДЛУКА

ЗА ДОПОЛНУВАЊЕ НА ОДЛУКАТА ЗА УТВРДУВАЊЕ НА РЕФЕРЕНТНИ ЦЕНИ НА ОРТОПЕДСКИ И ДРУГИ ПОМАГАЛА ЗА КОИ ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА МОЖАТ ДА ОСТВАРАТ ПРАВО НА ТОВАР НА ФОНДОТ ЗА ЗДРАВСТВЕНО ОСИГУРУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Член 1

Во член 2 од Одлуката за утврдување на референтни цени на ортопедски и други помагала за кои осигурените лица можат да остварат право на товар на Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 18/2004, 76/2004, 56/2006, 61/2006, 1/2007, 62/2007, 115/2007, 132/2007, 14/2008, 37/2008, 132/2008, 88/2009, 131/2009, 16/2010, 66/2011, 99/2011, 5/2012, 151/2013, 10/2014, 189/2014, 167/2016, 129/2018, 228/2018, 10/2019, 44/2019, 82/2019 и 222/2019), во табелата по редниот број 31Б се додава:

ЗГЛОБНИ МЕХАНИЗМИ		
Реден бр.	Назив на помагалото, материјал, резервни делови	Единечна цена со сите давачки
31В	Хидраулично повеќеосовинско колено со микропроцесорска регулација	390.514,00

Член 2

Оваа одлука влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се објави по добивањето на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02-17714/13
28 октомври 2019 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
д-р **Ридван Асани**, с.р.

3730.

Врз основа на член член 9 став 1 под б точка 3 и став 3, член 33, член 35 и член 56 став 1 точка 3 и член 69 од Законот за здравственото осигурување („Сл. весник на РМ“ бр. 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009, 67/2009, 50/2010, 156/2010, 53/2011, 26/2012, 16/2013, 91/13, 187/13, 43/14, 44/14, 97/14, 112/14, 113/14, 188/14, 20/2015, 61/2015, 98/2015, 129/2015, 150/2015, 154/2015, 192/2015, 217/2015, 27/2016, 37/2016, 120/2016 и 142/16 и 171/2017), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија на седницата одржана на 28 октомври 2019 година, донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРАВИЛНИКОТ ЗА ИНДИКАЦИИТЕ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВО НА ОРТОПЕДСКИ И ДРУГИ ПОМАГАЛА

Член 1

Во Правилникот за индикацииите за остварување на право на ортопедски и други помагала („Сл. весник на РМ“ бр. 33/2011, 66/2011, 99/2011, 5/2012, 84/2012, 159/2012, 151/2013, 10/2014, 113/2014, 189/2014, 1/2015, 46/2015, 211/2015, 158/2016, 45/2018, 129/2018, 160/2018, 228/2018, 10/2019, 20/2019, 44/2019, 82/2019 и 222/2019), во Списокот на ортопедски и други помагала кој е составен дел на Правилникот, во делот од табелата ЗГЛОБНИ МЕХАНИЗМИ за ортопедското помагало вид 1, шифра 1316 - Хидраулично повеќеосовинско колено со микропроцесорска регулација во колоната „единечна цена со сите давачки“ се додава бројот „390.514,00“.

Член 2

Овој Правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се објави по добивање на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02-17714/10
28 октомври 2019 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
д-р **Ридван Асани**, с.р.

3731.

Врз основа на член член 9 став 1 под б точка 3 и став 3, член 33, член 35 и член 56 став 1 точка 3 и член 69 од Законот за здравственото осигурување („Сл. весник на РМ“ бр. 25/2000, 34/2000, 96/2000, 50/2001, 11/2002, 31/2003, 84/2005, 37/2006, 18/2007, 36/2007, 82/2008, 98/2008, 6/2009, 67/2009, 50/2010, 156/2010, 53/2011, 26/2012, 16/2013, 91/13, 187/13, 43/14, 44/14, 97/14, 112/14, 113/14, 188/14, 20/2015, 61/2015, 98/2015, 129/2015, 150/2015, 154/2015, 192/2015, 217/2015, 27/2016, 37/2016, 120/2016 и 142/16 и 171/2017), Управниот одбор на Фондот за здравствено осигурување на Република Северна Македонија на седницата одржана на 5 ноември 2019 година, донесе

**П РА В И Л Н И К
ЗА ИЗМЕНУВАЊЕ И ДОПОЛНУВАЊЕ НА ПРА-
ВИЛНИКОТ ЗА ИНДИКАЦИИТЕ ЗА ОСТВАРУ-
ВАЊЕ НА ПРАВО НА ОРТОПЕДСКИ И ДРУГИ
ПОМАГАЛА**

Член 1

Во Правилникот за индикациите за остварување на право на ортопедски и други помагала („Сл. весник на РМ“ бр. 33/2011, 66/2011, 99/2011, 5/2012, 84/2012, 159/2012, 151/2013, 10/2014, 113/2014, 189/2014, 1/2015, 46/2015, 211/2015, 158/2016, 45/2018, 129/2018, 160/2018, 228/2018, 10/2019, 20/2019, 44/2019, 82/2019 и 222/2019), во членот 16-а, став 1 точката 3 се менува и гласи:

„3. За ортопедското помагало од вид 1 со шифра 1113 осигуреното лице кое има стекнат или конгенитален недостаток на еден долен екстремитет над колено, правото го остварува доколку е во работен однос или врши дејност врз основа на која е осигурено, како и децата кои се на школување до 18 односно 26 годишна возраст, а врз основа на оценка и наод на Лекарска комисија на Фондот по претходно набавен специјалистички извештај од физијатар или ортопед во кој се потврдува висок степен на активност на осигуреното лице и можноста на целосна примена и функција на протезата.“

По точката 3 се додава нова точка 4 која гласи:

„4. За ортопедското помагало од вид 1 со шифра 1113 осигуреното лице кое има стекнат или конгенитален недостаток на двата долни екстремитети над колено, правото го остварува врз основа на Оценка и наод на Лекарската комисија на Фондот, а по претходно набавен специјалистички извештај од физијатар или ортопед во кој се потврдува висок степен на активност на осигуреното лице и можноста на целосна примена на функцијата на протезата.“

Во член 16-а, ставот 3 се менува и гласи:

„Протезите од став 1 точка 1, 2, 3 и 4 на овој член може да се одобрат на осигуреното лице на возраст од 7 до 65 години.“

Член 2

Во членот 21, ставот 2 се менува и гласи:

„Рокот на траење на протезите од член 16-а овој Правилник изнесува:

- За протезите од точка 1 и 2, за осигурени лица деца над 7 до 18 годишна возраст – 12 месеци;
- За протезите од точка 1 и 2, за осигурени лица деца над 18 до 65 годишна возраст – 36 месеци;
- За протезите од точка 3 и 4, за осигурени лица деца над 7 до 18 годишна возраст – 36 месеци;
- За протезите од точка 3 и 4, за осигурени лица деца над 18 до 65 годишна возраст – 60 месеци;

Член 3

Во Списокот на ортопедски и други помагала кој е составен дел на Правилникот, за ортопедските помагала вид 1, шифра 1113 во колоната „рок на употреба во месеци според возраста над 7 до 18 години“ бројот

„12“ се заменува со бројот „36“, и во колоната „рок на употреба во месеци според возраста над 18 до 65 години“ бројот „36“ се заменува со бројот „60“.

Член 4

Овој Правилник влегува во сила со денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“, а ќе се објави по добивање на согласност од министерот за здравство.

Бр. 02–18315/1
6 ноември 2019 година
Скопје

Управен одбор
Претседател,
д-р **Ридван Асани**, с.р.

**ОДБОР ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА
ДРЖАВНАТА НАГРАДА „СВ. КЛИМЕНТ
ОХРИДСКИ“**

3732.

Врз основа на членовите 1, 5, 12, 16, 17 и 18 од Законот за државните награди („Службен весник на Република Македонија“ број 52/2006, 54/2007, 74/12 и 99/18 и Службен весник на Република Северна Македонија“ број 98/19), Одборот за доделување на државната наградата „Св. Климент Охридски“, на седницата одржана на 30 октомври 2019 година, донесе

О Д Л У К А

**ЗА ДОДЕЛУВАЊЕ НА ДРЖАВНАТА НАГРАДАТА
„СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“ ВО 2019 ГОДИНА, ЗА
НАЈВИСОКО ПРИЗНАНИЕ ЗА ДОЛГОГОДИШНИ
ОСТВАРУВАЊА ВО ОБЛАСТА НА ВОСПИТАНИЕТО,
ОБРАЗОВАНИЕТО, КУЛТУРАТА, УМЕТНОСТА,
ЗДРАВСТВОТО, ЗАШТИТАТА И УНАПРЕДУВАЊЕТО
НА ЧОВЕКОВАТА ОКОЛИНА И ВО СОЦИЈАЛНАТА
ДЕЛНОСТ ОД ЈАВЕН ИНТЕРЕС НА РЕПУБЛИКА
СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА**

I. Во областа на воспитанието и образованието, државната награда им се доделува на:

- проф. д-р Агим Пољоска, албаноолог.

II. Во областа на културата и уметноста, државната награда им се доделува на:

- Димитар Башевски, писател,
- Весна Ѓиновска Илкова, оперски пеач и
- Виолета Томовска, естраден уметник.

III. Во областа на здравството, државната награда му се доделува на:

- проф. д-р Дејан Докиќ, пулмолог - алерголог.

IV. Оваа одлука влегува во сила со денот на донесувањето, а ќе се објави во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 08-6069/2
18 ноември 2019 година
Скопје

Одбор за доделување на
Државната награда „8 Септември“
Претседател,
акад. **Влада Урошевиќ**, с.р.

СЛУЖБЕН ВЕСНИК

на Република Северна Македонија

www.slvesnik.com.mk

contact@slvesnik.com.mk

Издавач: ЈП СЛУЖБЕН ВЕСНИК НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА, ц.о. – Скопје

бул. „Партизански одреди“ бр. 29. Поштенски фах 51.

Директор и одговорен уредник – Мартин Костовски

телефон: +389-2-55 12 400

телефакс: +389-2-55 12 401

Претплатата за 2019 година изнесува 10.100 денари.

„Службен весник на Република Северна Македонија“ излегува по потреба.

Рок за рекламации: 15 дена.

Жиро-сметка: 300000000188798.

Депонент на Комерцијална банка, АД – Скопје.

Печат: Печатница ЕВРОПА 92 ДООЕЛ, Кочани.

ISSN 0354-1622

2019239